

LIETUVIŲ
DIENOS

IG. MIN. P. ŽADEIKIS SU DUKTERIMI MIRGA

LITHUANIAN DAYS
FEBRUARY, 1955

1955 M. VASARIO MĖN.

TURINYS

CONTENTS

J. Brazaitis, VASARIO 16 AKTAS NEBAIGTAS	3
B. K. BALUTIS, GERIAU PATYLĖSIU	4
MŪSŲ DARBAI ATNEŠ LIETUVAI LAISVĘ, pasikalbėjimas su lg. min. P. Žadeikiu	5
Prof. M. Biržiška, PROF. A. R. NIEMI PRISIMENANT	7
Petronelė Orintaitė, DOVANA	8
Aldona Irena Nasvytytė, SESELEI; SU RAMUNĖS ŽIEDELIU	9
Dr. J. J. Bielskis, AMERIKOS LIETUVIAI LIETUVOS LAISVĖS KOVOJE	9
ŽVILGSNIS Į NAUJAS KNYGAS	11
RYŠKIOSIOS MINTYS: Prof. M. Biržiška, KUR TAVO VIETA TAUTOS KOVOJE	11
Kun. dr. J. Prunskis, NUO KOREJOS IKI NAUJOSIOS ZELANDIJOS	12
J. Vizbaras-Sūdavas, BOSTONO LIETUVIŲ VYRŲ CHORAS	14
NAUJOS KNYGOS	18
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI	18
LIETUVIŠKUOSE BARUOSE	18

ENGLISH ARTICLES

OUR STRUGGLE FOR FREEDOM by Dr. A. Trimakas	19
THE SUPREME COMMITTEE FOR LIBERATION OF LITHUANIA by E. I.	21
THE RAILROAD TRACKS by Aloyzas Baronas	22
HIGHLIGHTS OF LITHUANIAN HISTORY: KINGS SUCCEEDING MINDAUGAS by V. Adomaitis	24
TOWARD A MATURE LITHUANIAN COMMUNITY by Dr. A. Musteikis	24
LITHUANIANS MAKE NEWS	25
LITHUANIAN AFFAIRS IN THE AMERICAN PRESS	26
BOOKS	26
LITHUANIAN RECIPES by J. Skiparytė	26

Juozas VITĖNAS	Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief
Leonard VALIUKAS	Vyr. Redaktoriaus Pavad. / Managing Editor
Paul PUZINAS	Meno Redaktorius / Art Editor
Juozas TININIS	Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas KOJELIS	Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Milton STARK	Anglų klb. vyr. Redaktorius / Senior English Editor
Vytautas ADOMAITIS	Anglų klb. Redaktorius / English Editor

REDAKTORIAI ATSKIROSE VIETOSE / ASSISTANT EDITORS—VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; A. BAJORINAS, Toronto, Ont., Canada; VL. BŪTĖNAS, Chicago, Ill.; DR. V. A. DAMBRAVA, Washington, D. C.; J. IGNATONIS, Chicago, Ill.; PR. JOGA, Cleveland, Ohio; J. A. JURAGIS, Sydney, Australia; PR. MICKEVIČIUS, Milwaukee, Wisc.; S. NARKĖLIŪNAITĖ, New York, N. Y.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, Brooklyn, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Pa.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; A. VINGIS, Melbourne, Australia; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; V. ŽVIRZDYS, Madison, Wisc.

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARBAI / PHOTOGRAPHERS—BOSTON, MASS.: VL. Adomavičius, P. Bliumas, D. Čibas, R. Lizdeika; BROCKTON, MASS.: L. Reivydas; BROOKLYN, N. Y.: G. Penikas; CHICAGO, ILL.: A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika, A. Stelmokas, Pr. Urbutis; CLEVELAND, OHIO: V. Bacevičius, L. Briedis, V. Valaitis; HARTFORD, CONN.: A. Jaras; LOS ANGELES, CALIF.: Pr. Gasparaitis; MANCHESTER, N. H.: K. Daugėla; NEW YORK, N. Y.: V. Augustinas, V. Maželis; OMAHA, NEBR.: Kun. L. Musteikis; PHILADELPHIA, PA.: H. Misliauskas; WASHINGTON, D.C.: P. Labanauskas; WATERBURY, CONN.: J. Gaidys, V. Vaitkus; WORCESTER, MASS.: J. Sutkaitis; HAMILTON, ONT., CANADA: E. Gumbelevičius, A. Juraitis; MONTREAL, P. Q., CANADA: V. Juknevičius, L. Stankevičius; TORONTO, ONT., CANADA: J. Dvilaitis, Luna Photo Studio, V. Macas; AUSTRALIA: N. Butkūnas, P. Sakalauskas; SOUTH AMERICA: L. Kančauskas.

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarily those of the Editors.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:

9204 SOUTH BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIFORNIA
PHONE: PLymouth 4-1377

"Lietuvių Dienos" yra sujungtos su "Kalifornijos Lietuvių".
"Lithuanian Days" is combined with "California Lithuanian".

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August
Atskiro numerio kaina 55 centai Single Copy 55 c.
PRENUMERATA metams — \$5.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00
SUBSCRIPTION \$5.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00
Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif., under the Act of March 3, 1879

This Month's Cover

Povilas Žadeikis, Lithuanian Minister to the United States, with his daughter Mirga in Washington, D. C.

Back Cover

Group of Lithuanian Home Guards in pre war independent Lithuania.

"LIETUVIŲ DIENŲ" PLATINTOJAI

JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE:

Athol, Mass. — J. Benešiūnas
Baltimore, Md. — K. Bradūnas; A. Česonis
Boston, Mass. — Rev. J. Klimas; S. Minkus;
A. J. Jokubaitis; Lith. Furniture Co.; V. Vakauza.

Brockton, Mass. — F. Mandeikis; C. P. Jurgelun; K. Keblinskiene

Brooklyn, N.Y. — "Gabija"; S. Kontrimas.
Chicago, Ill. — A. Auširienė; J. Karvelis;
A. Kartanas; S. Metricks; St. Penčyla;
Shimkus; B. Urbonas; A. Valavičius; K. Babickas; Vl. Būtėnas.

Cicero, Ill. — B. Stangenbergas
Cleveland, Ohio — "Dirva"; V. Rocevičius;
P. Joga.

Detroit, Mich. — P. Polteraitis; "Neringa"
Vl. Pauža; "Gaiva" Refreshments & Gifts;
M. Šimonis.

E. Chicago, Ind. — E. Vilutis
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis; A. Rudzitis

E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus
Gardner, Mass. — A. Nakutis.

Grand Rapids, Mich. — J. Belinis
Greenfield, Mass. — A. W. Dėdinas

Hartford, Conn. — J. Sekys; V. Nenortas.
Kearny, N. J. — J. Vaitkauskas

Kenosha, Wisc. — V. Gaidelis
Linden, N. J. — A. Liudvinaitienė.

Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Miami, Fla. — Kun. A. Tamolunas;

Milwaukee, Wisc. — Pr. Mickevičius.
Newark, N. J. — K. Trečiokas

New Britain, Conn. — J. Liudžius.
Omaha, Nebr. — J. Cicėnas; kun. L. Mus-

teikis; K. Palšiūnas.
Pittsburgh, Pa. — Frank Žilionis

Philadelphia, Pa. — J. Karaška; H. Mišliauskas; L. Meyer.

Providence, R. I. — K. Čiočys
Rochester, N. Y. — A. Sabaliauskas; V.

Zmuidzinas; Tulip Variety Store - A. Beresnevičius

Shenandoah, Pa. — J. P. Mačiulis.
Stamford, Conn. — J. Siugzda

Waterbury, Conn. — V. Vaitkus, J. Gaidys.
Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas; J. V.

Stanislovaitis.
Worcester, Mass. — P. Pauliukonis; "Amerikos Lietuvis".

KANADOJE:
Bedford, P. Q. — V. Brilvicas

Edmonton, Alberta — V. Taraškevičius.
Hamilton, Ont. — J. Pleinys; E. Gumbe-

levičius; Kl. Prielgauskas.
Montreal, Que. — P. Rudinskas; J. Parojus

London, Ont. — K. Kudukis.
St. Catherines, Ont. — A. Dauginaitė.

Sault-Ste-Marie, Ont. — V. Mockus
Sudbury, Ont. — V. Montvilas

Ottawa, Ont. — A. Paškevičius.
Pembroke, Ont. — V. Bakūnas.

Port Colborne, Ont. — J. Skaistys
Toronto, Ont. — V. Aušrotas; A. Kuolas; J.

Smolskis; J. Mažeika; A. Bajorinas; "Tėviskės Žiburių" knygynas; Time Cigar

Store; Tulip Lunch; P. Kairys Grocery; Atlantic Restaurant.

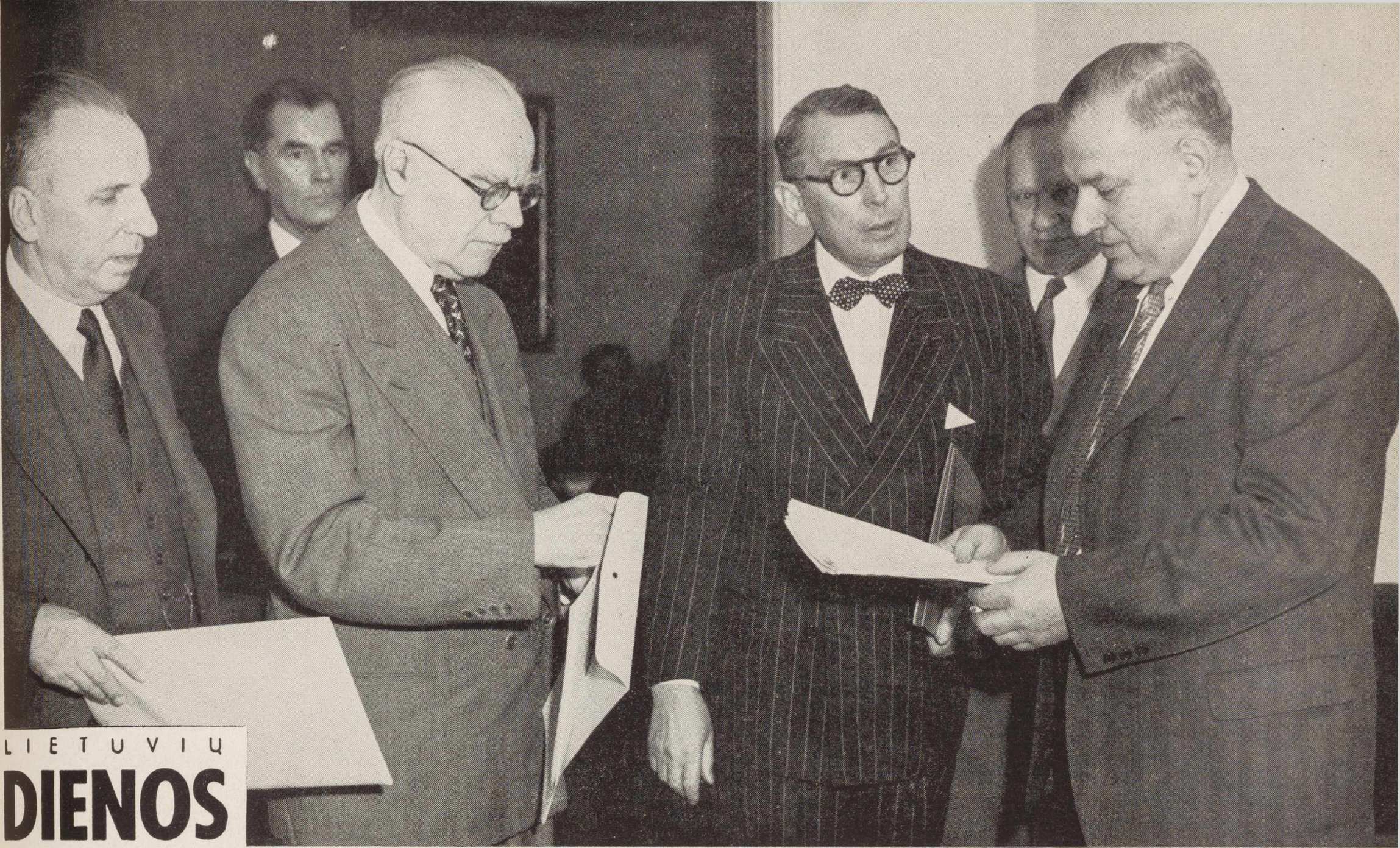
Windsor, Ont. — O. Ražauskienė.
Winnipeg, Man. — S. Bujokas

ANGLIJOJE:
D. Daunoraitė, 49 Thornton Ave., London W. 4.

AUSTRALIJOJE:
Vl. Balsys, Canberra, A. C. T.; L. Baltrū-

nas, Melbourne; L. Bartašius, North Geelong; kun. P. Butkus, Sydney; kun. P. Ja-

tulis, Adelaide; B. Zumeris, Melbourne; J. Skirka, Cabramatta, N. S. W.

LIETUVIŲ
DIENOS

P. Žadeikis, Igaliotas Lietuvos ministeris Washingtone (antras iš kairės pirmoje eilėje), su kitais Pabaltijo valstybių pasiuntiniais įteikia Jungtinių Tautų gen. sekr. pavad. A. Cordier memorandumą Pabaltijo valstybių reikalui. Žiūr. pasikalbėjimą su Igl. min. P. Žadeikiu 5 psl.

P. Žadeikis, Lithuanian Minister Plenipotentiary in Washington, D. C. (second from the left in the first row), with other Baltic States representatives present United Nations Assistant Secretary General A. Cordier with a memorandum concerning Baltic affairs. (See interview with Minister Žadeikis on Page 5.)

Vasario 16 aktas nebaigtas

J. BRAZAITIS, Brooklyn, N. Y.

Idėja—žodis—veiksmas. Vasario 16 aktas yra slenkstis tarp dviejų laikotarpių. Jis atbaigia laikotarpį, kuriame kilo *idėja* — atgaivinti savo valstybę. Per porą dešimtmečių ji augo, plito; jos vizija konkre-
tėjo atskiruose individuose ar kolektyvuose. Tik Vasario 16 aktas tą idėją išreiškė *žodžiu*, viešu, iškilmingu, bendru, visos tautos vardu pasakytu.

Vasario 16 aktas pradėjo naują laikotarpį, kuriame žodžiu išreikšta idėja turėjo būti paversta jos įkūnijimo *veiksmu*, nuolatinu, ilgu, gal ir nepabaigiamu. Nepriklausomą valstybę ne tik paskelbti, bet ją sukurti, apginti, ieškoti jai nuolat tobulesnių formų ir tos valstybės viduje organizuoti kūrybą — buvo prieš akis toks naujas idealas kaip logiška Vasario 16 akto išdava.

Ta prasme Vasario 16 nereiškia laimėjimo, po kurio galima sustoti ir pasilsėti — ir besiilsint dairytis atgal į kliūtis bei laimėjimus nu-
eitame kelyje. Priešingai jis reiškė naują išipareigojimą ir pasiryžimą sutelkti jėgas, kad žodis būtų paverstas "kūnu", kiek galint tobulesniu.

Atgal ir pirmyn. Kada menininkas išreiškia savo kūrinį jame glūdėjusią idėją ir pavidalus, jo kūrybinis procesas baigtas. Jis gali jausti palengvėjimą. Galėjo panašiai jaustis ir dalis Vasario 16 akto signatarų. Jie pasiryžo, paskelbė. Jie savo padarė. Jie atbaigė savo laikotarpį. Bet tie iš signatarų ir kartos po jų, kurie pajuto čia naujo laikotarpio pradžią, pajuto ir naują užsidegimą tą Vasario 16 aktą *pratęsti į ateitį*, t. y. kovoti dėl jos išlaikymo, dėti plytelę prie plytelės rūmui, kuriam apmatą, tik labai bendrą brėžinį, buvo padarę signatarai. Jie žiūri jau mažiau į praeitį, daugiau į ateitį, kuria jos viziją, konkretina, vykdo. Ir tai reiškia ne psichinį atoslūgį, ne abejingumą, bet dvasios įsitępimą.

Elementas, kurio mums reikia. Esame nutolę nuo Vasario 16 akto per 37 metus. Bet minime jį kasmet. Minėjimas nukelia mus į tolimesnę praeitį, kaip buvo pasiruošta Vasario 16 aktui, arba nubėga į antrą laikotarpį, kaip per kovas ir pasišventimą buvo ugdoma nepriklausoma valstybė — jos politinis, ūkinis, kultūrinis gyvenimas.

Tačiau tuose minėjimuose dažnai pritrūksta vieno ir esminio elemento, kuris buvo Vasario 16 aktą paskelbiant — naujo užsidegimo ir pasiryžimo tą aktą pratęsti, t. y. kovoti dėl tos valstybės likimo naujais konkrečiais veiksmais. Tai kas, kad dabar priešas mūsų valstybės rūmą sugriovė, bet nesugriovė jo buvimo fakto ir naujos vizijos.

Kur minėjimuose tėra žvelgimas į praeitį, ten psichologiškai esame tik to laikotarpio atbaigime, pasilsėjime, šiuo atveju skausme, bet ne ėjime pirmyn. Be naujo ir individualaus užsidegimo minėjimai praranda jėgą, kurios turėjo nepriklausomybės skelbėjai ir kovotojai Lietuvoje; kurio turėjo ir Amerikos lietuviai, rinkdami dolerius savomis formomis, tegul ir šauksmais "kas daugiau". Juose buvo įsitikinimas, kad jie dirba didelį darbą — kelia iš mirusių tautą. Be tokio įsitikinimo ir pasiryžimo šios dienos minėjimai gresia virst tradicija, kaip senoji giminių susivažiavimo tradicija per atlaidus, graži, bet nekurianti ateities. Nauji laikai reikalauja naujų formų, bet dvasia turi išlikti ta pati kuriančioji.

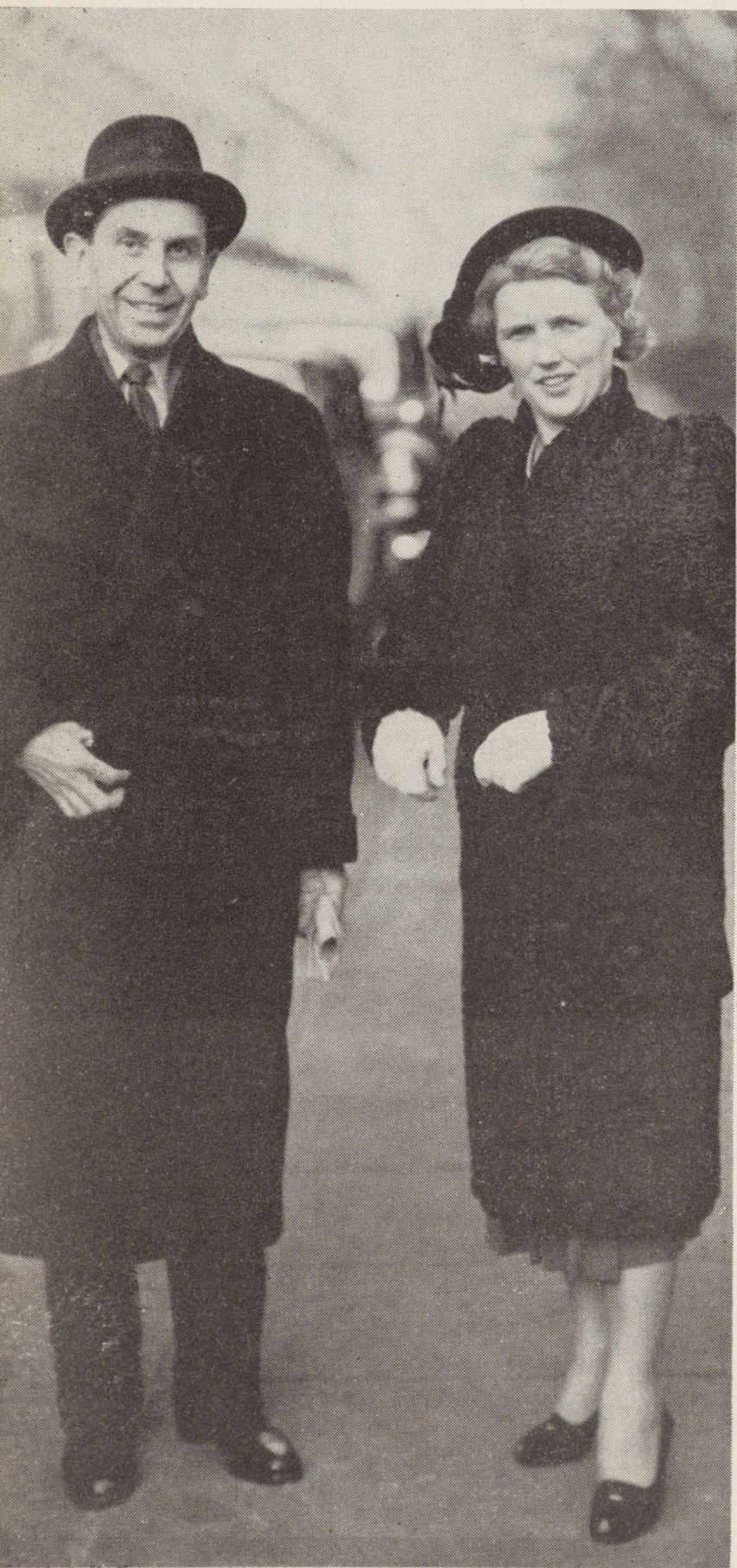
Vasario 16 akto dalininkas. Tą dvasią pažadinti turi pagelbėti minėjimai. Žmonių širdys dabar nėra lava, deganti, besiliejęanti per kraštus. Sustingę laukime įvykiai, kasdieninis rūstus gyvenimas uždėjo ir žmonėms plūtą. Bet kai atsargiai ją prakali, pratiesi griovelius, ji vėl gali tekėti. Tai rodė tokie pavyzdžiai kaip Vasario 16 gimnazijos rėmimas, nuolatinis jai aukų tekėjimas; gyvas atgarsis Kersteno komisijos darbams ir jan. Tai rodo ir visuomeninis veikimas, kurio didžioji dauguma atliekama ne už pinigų.

Kad į šių laikų širdis pataikytum ir sužadintum senąją dvasią, tektų mėginti ir naujas minėjimų formas. Ar blaiviai apskaičiuojančiam šių dienų žmogui ne daugiau pasakys trumpos kalbos negu ilgi išvedžiojimai, pradedant nuo Vytauto Didžiojo; ar paprasti ir konkretūs žodžiai nevers jį pagalvoti daugiau nei iškalbingas miglotas patosas. Ar kartais mūsų dienų klausytojas nebus tikriau paveiktas, jeigu jis išgirs visai aiškiai, kas nuo pereito Vasario 16 iki dabar buvo nuveikta Lietuvos valstybės atgavimo kovoje; (Perkelta į 7 pusl.)

BRONIUS KAZYS BALUTIS (žiūr. jo nutrauką dešinėje), Lietuvos įgaliotas ministeris Londone, Anglijoje, gimė 1879 m. gruodžio 29 d. Seirijų miestely, Dzūkijoje. Pradžios mokyklą baigė Udrijos miestely, mokytojų seminariją Wymysline, Lenkijoje. Į JAV atvyko 1905 m. vasario mėnesį. Gyvendamas Chicagoje, baigė teisės mokslus magistro laipsniu. Amerikos lietuviai 1919 metais buvo jį pasiuntę kaip savo delegacijos narį taikos konferencijon Paryžiuje. Iš Paryžiaus grįžo Lietuvon ir dirbo Užsienio Reikalų Ministerijoje, vadovaudamas įvairiems departamentams. Lietuvos vyriausybė 1928 m. paskyrė Balutį Įgaliotu ministriu Washington, o 1934 metais toms pat pareigoms paskirtas Londonan, Anglijon, kur tas pareigas ir dabar tebeina.

Būdamas JAV-se, vadovavo Tėvynės Mylėtojų Draugijai, kuri išleido dr. V. Kudirkos raštus. Redagavo laikraštį "Lietuvą".

Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje ėjo šias pareigas: nuo 1920 m. sausio 1 d. - Užs. reik. ministerijos patarėjas; nuo 1920 m. kovo 1 d. - politikos depart. direktorius; nuo 1920 m. lapkričio 27 d. - užs. reik. vice-ministeris; nuo 1921 kovo 1 d. Vakarų dept. direktorius ir nuo 1927 m. balandžio 27 d. - užs. reik. ministerijos gen. sekretorius.

Vincas Balickas su žmona, Lietuvos pasiuntinybės Londone, Anglijoje, patarėjas nuo 1938 metų.

Vincent Balickas with his wife; Mr. Balickas is the Counselor of the Lithuanian Legation in London, England, since 1938.

Bronius Kazys Balutis, Lietuvos įgaliotas ministeris Londone, Anglijoje, 1954 metų gruodžio 29 d. atšventęs 75 metų amžiaus sukaktį. Žiūr. ištrauką jo laiško "Lietuvių Dienoms" šiame puslapy.

Bronius Kazys Balutis, Lithuanian Minister Plenipotentiary in London, Great Britain, celebrated his 75th birthday on December 29, 1954. (See below an excerpt from his letter to Lithuanian Days).

GERIAU PATYLĖSIU

B. K. BALUTIS, London, Anglija

Norėdami atžymėti garbingą B. K. Balučio amžiaus sukaktį, kreipėmės į Jį prašydami ta proga duoti pasikalbėjimą, tačiau Jis atsisakė. Tada, nebeturėdami būdų išgauti iš Jo bet kokį žodį šios sukakties proga, vėl kreipėmės į Jį, kad leistų paskelbti ištrauką Jo laiško, kuriuo jis atsisakė duoti pasikalbėjimą; Jis sutiko su šiuo mūsų prašymu, ir todėl turime galimybę žemiau patiekti keletą Garbingojo Sukaktuvininko žodžių.

Redakcija

Kiek laiko atgal Tamstos jau buvote prašę iš manęs interview kai kuriais klausimais. Aš gailiuosi, kad tuomet ir atsakyti į Jūsų laišką negalėjau, nes buvau dar persilpnas po širdies smūgio. Dabar jau esu šiek tiek sustiprėjęs, bet dar toli gražu nesu kaip reik "išsilaižęs". Bet bent pasiaiškinimą galiu duoti.

75 metus išgyvenęs — iš jų 35 metus diplomatinėje tarnyboje — aš neįpratau davinėti politinių interview (išskyrus 1 ar 2 sykius), o dabar asmeniniai apie save kalbėti juo labiau neturiu "ukvatos", nes prisilaikau tos taisyklės: "Apie save nekalbėk — kiti pakalbės!" — jeigu bus apie ką . . .

Bet kaip su interview politiniais klausimais? Atsakymas į šį klausimą lengvas: esu diplomatinėje tarnyboje, kuri tradiciniai yra "a silent service", lietuviškai tariant, prisilaikoma (ar reikėtų prisilaikyti) priežodinė išmintis: "Kalba - sidabras, bet tylą - aukso". Aš stengiuosi atlikti savo pareigas, kaip geriausiai apie jas nusimanau, bet bugnyti apie tai, mokyti kitus, arba (kas dar arčiau) girtis — nėra diplomato darbas, nėra ir rimto valstybės vyro darbas. Žiūrėkit, kiek prikalbėta ir kiek prirašyta per 10 pastarųjų metų apie mūsų taip vadinamą politiką. Ir kiek iš to viso naudos? Anot tos patarlės, — kiek iš to ožio: nei pieno, nei vilnų - viena tik smarvė.

Tad ir aš geriau patylėsiu. Tegul jaunesnieji kalba. Prieš keliasdešimt metų pas Abromą, dar noriu pažūrėti, kokiose rankose mes, seniai, paliekame Lietuvos ateitį ir likimą.

MŪSŲ DARBAI ATNEŠ LIETUVAI LAISVĘ

PASIKALBĖJIMAS SU LIETUVOS ĮGALIOTU MINISTERIU POVILU ŽADEIKIU

— Ką galėtumėte pasakyti apie padėtį pavergtoje Lietuvoje, minint 37-ą Vasario 16-ą?

— Nuo to laiko, kada iš okupuotos Lietuvos atvyko čion trys žvejai, taip pat p. Galinskienė iš Vilniaus, ir visai neseniai Puzinienė ir dar du lietuviai - Mykolas Bakanas ir Vladas Miromanas, padėtis Lietuvoje, rodosi, yra mažai tepasikeitusi. Iš spaudos žinome, kad Lietuva ir visas Pabaltijis yra išvingiuotas apkasais, karo lėktuvams nuklotomis aikštėmis ir spygliuota aptvara nutiestomis juostomis. Iš to viso atrodo, kad konfliktui kilus tarpe Rytų ir Vakarų, Lietuvai tektų dar kartą pergyventi karo katastrofą. Žmonės ten kalba, kad karas neišvengiamas; jie gyvena ateities nuotaika ir jiems atrodo, kad, įvedus kolchozus į Lietuvos ūkį, grįžo baudžiavos laikai. Žmonės turi gyventi ir dirbti dėl kolchozų, bet ne kolchozai dėl jų. Mat, iš kolchozų maitinasi sovietų karo mašina. Jei tikrojo bado dar nėra iki šiol ragavę, tai tikrai ačiū bulvėms. Vasario 16-ji nėra pamiršta; nepriklausomybės idėja tebėra žmonių širdyse. Tačiau viešai pasirodyti su Nepriklausomybės šventės minėjimu, jie žino, kad laikas dar neatėjo.

— Kaip vertinate laisvajame pasauly esančių lietuvių pastangas atvaduoti Lietuvą iš bolševikų jungo?

— Pastangų Lietuvą atvaduoti iš bolševikų jungo užsienio lietuvių tarpe esama visokių: pasisekusių ir mažiau pasisekusių, sprendžiant iš to, kiek sumesta aukų bendrai veiklai. Tačiau vertintina labai aukštai užsieniečių — kaip senosios išeivijos, taip ir naujosios imigracijos (DP) — kiekviena pastanga, laisvu noru daroma su gilia intencija; jų aukos ir darbai priartins Lietuvos išvadavimą.

— Kaip bendrai atrodo tarptautinė politinė padėtis Lietuvos vadavimo požiūriu?

— Tarptautinė politinė padėtis Lietuvos vadavimo atveju, man rodosi, yra pasistumėjusi šiek tiek geroj pusėn. Apie trejetą metų atgal didžioji Amerikos spauda, kad ir simpatizuodama pabaltiečiams, mažai apie juos teparašydavo. Tai buvo "containment" laikai. Tačiau lietuviai (pvz., LLK), latviai ir estai, kaip ir kitos Sovietų Sąjungos pavergtos tautos, pradėjo čia kurti savus komitetus ir jungtis į bendro pobūdžio organizacijas, kaip United National Committees and Councils in Exile (UNCCE). Šios egzilu pastangos susiėjo su nauja tarptautine politika, skelbiama kaip "Policy of Liberation". Europoje (Strasburg) yra išsikristalizavusi Council of Europe - Consultative Assembly. Maža to, tie devynių tautų egzilai, sekdami Jungtinių Tautų (United Nations) pavyzdį, sukūrė analoginę organizaciją, vadinamą Assembly of Captive European Nations (CEN). Pavergtųjų Tautų asamblėja susilaukė iš didžiosios Amerikos spaudos (N. Y. Times, Herald Tribune) palankių spaudos komentary. Visos tos egzilu pastangos, reikia manyti, turės duoti gerų vaisių. Tai, ko labiausiai tikimasi, yra, kad šiuo laiku svarstomoji "koegzistencijos politika" parodys savo neigiamas ypatybes, ir susilauksime pilno grąžinimo "Policy of Liberation", kuri tebėra gyva.

— Jums tenka susitikti su įvairių kraštų diplomatais; kurių kraštų diplomatai parodo daugiausia simpatijų pavergtai Lietuvai; kaip laikosi Azijos tautų diplomatai?

— Galima tvirtinti, kad, išskyrus satelitinius kraštus, viso pasaulio tautos, įskaitant ir Artimuosius bei Tolimuosius Rytus, rodo per savo diplomatus bent akademinį supratimą ir palankumą. Pasitaiko ir atšalimų, ir tai, pasirodo,

esti paseka instrukcijų, ypač po sudarymo bet kokios sutarties, ypatingai komercinės, su sovietais.

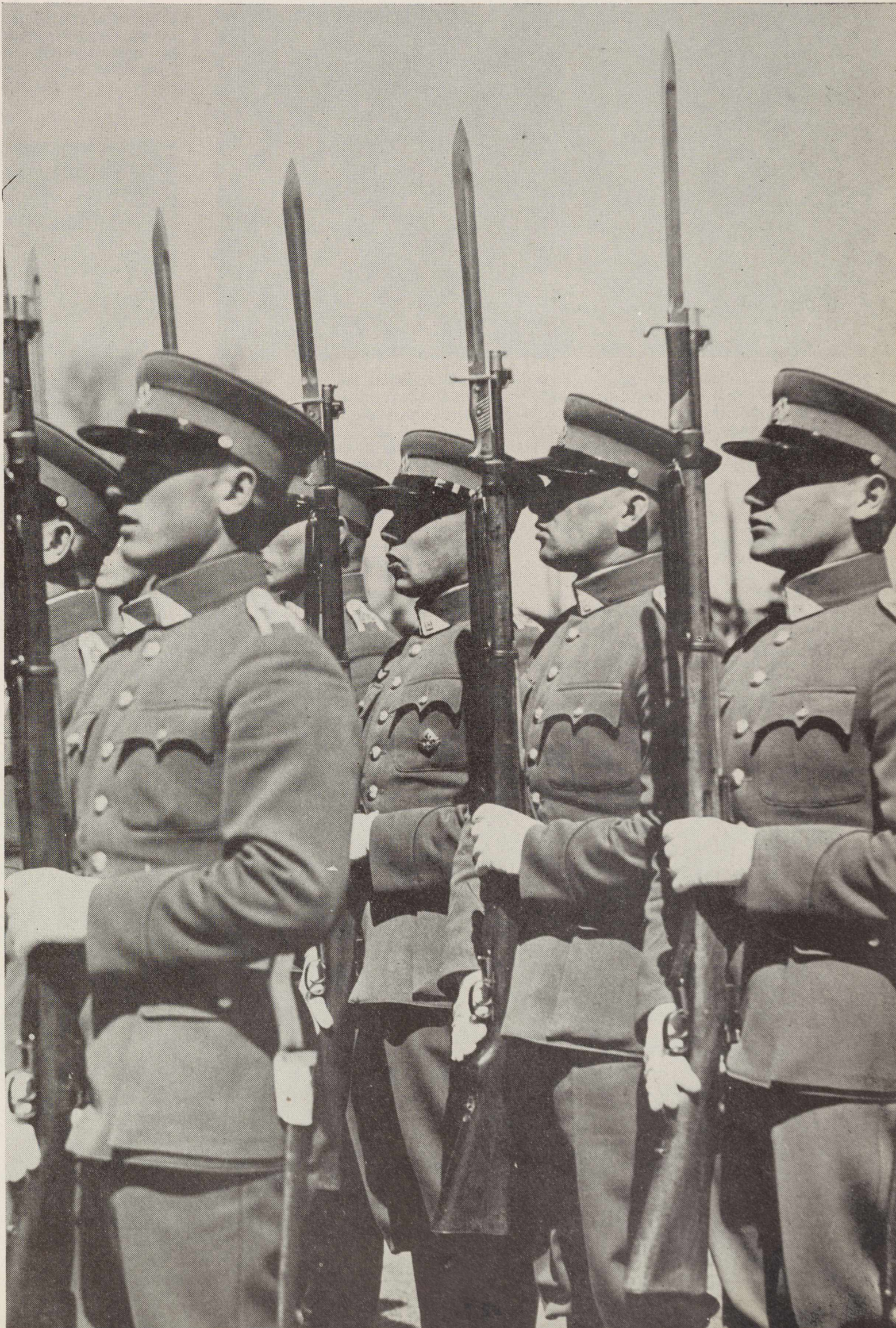
— Kaip Jungtinių Tautų Sekretoriatas reaguoja į Lietuvos pasiuntinybės daromus žygius Lietuvos vadavimo reikalais?

— Jungtinių Tautų sekretoriatas, kaip pagalbinis Jungtinių Tautų aparatas, pirmiausia aptarnauja pačias Jungtines Tautas. Generalinis Sekretorius yra aukštas pareigūnas, kuris viešai gali reikšti savo nuomonę. Pavyzdžiui, jis pasisakė, kad aliantai, remdamiesi tarptauti-

ne teise, nelaiko Klaipėdos (Memel) Krašto Vokietijos teritorija.

— Kiek amerikiečiai teiraujasi informacijų apie dabartinę padėtį Lietuvoje ir bendrai apie Lietuvą?

— JAV šiandien yra veik vienintelė pavergtųjų tautų užtarėja. Ji yra viena galingiausių tautų šiame pasaulyje ne vien karišku požiūriu, bet ir moraliniu bei teisiniu. Dabartinė JAV politika, Lietuvos, Latvijos ir Estijos atžvilgiu, yra vaisius, paeinąs ne tik iš Stimsono doktrinos, bet ir iš Atlanto Chartos ir žmogaus Teisių Deklaracijos. Tai yra tie pilioriai, ant kurių yra paremta civilizacija. Nors Lietuva yra maža, bet jos moralinis svoris yra vyriausybės sluoksniuose pripažįstamas ir gerbiamas. JAV Užsienio Tarnybos Departamentas yra suinteresuotas kaip padėtim okupuotoj Lietuvoj, taip ir diplomatine ir visuomenine lietuvių

Lietuvos karių grupė parado metu nepriklausomybės laikais.

Lithuanian soldiers on parade during the pre-war independence days.

Lietuvių Fronto centro pirm. J. Brazaitis (trečias iš kairės) su trijų skyrių pirmininkais LF rajoninės konferencijos metu 1954 m. gruodžio 4 d., Windsor, Ont., Kanadoje. Iš kairės dešinėn: Windsor sk. pirm. V. Barisas, Detroito sk. pirm. E. Arbas-Arbačiauskas, J. Brazaitis ir Chicagos sk. pirm. V. Naudžius.

Lithuanian Front Center Chairman J. Brazaitis (third from left) with three divisional chairmen of LF at a regional conference on Dec. 4, 1954 at Windsor, Ont. Can.

veikla šitame pereinamame laikotarpy. Kersteno Komiteto darbai yra jau surašyti į vienuoliką tomų, iš kurių keturi pirmieji tomai, taip pat šeštas ir aštuntas, o ir pasakutinis liečia Lietuvą ir kitas Pa-

baltijo valstybes. Reiškia, kad JAV heroiskai - atvirai rūpinasi Baltijos valstybių tragedija.

— Kokie šiuo metu yra didesni bei aktualesni Pasiuntinybės rūpesčiai bei darbai?

— Santykiavimas tarpe JAV pareigūnų ir Lietuvos Ministro visą laiką (jau 15 metų) vyksta žmoniškumo atmosferoje. Tačiau tai nereikia, kad geri santykiai tarp Lietuvos Pasiuntinybės ir Departamentų yra sudaryti be ypatingų rūpesčių bei pastangų.

Kad Lietuvos valstybė tebeegzistuoja "de jure" ir kad Lietuvos Pasiuntinybė Washingtone tebeveikia kaip veikusi, yra nekartą pareiškęs Prezidentas Rooseveltas, Prezidentas Trumanas ir dabartinis Prezidentas Dwight D. Eisenhoweris. Nėgana byla laimėti, nes tai būtų tik teorinis laimėjimas. Po to turės sekti praktiškas laimėjimo įgyvendinimas. Visi tie etapai pareikalaus dar daug laiko ir pastangų - pirmoje vietoje iš pačių lietuvių.

Vakaruose yra sukurta galinga organizacija, vadinama North Atlantic Treaty Organization (NATO), kurios galingumas šiais metais sudarys milžinišką jėgos potencialą, kurio

dėka bus statomi pasaulinės taikos rūmai. Kad išspręsti teigiamai pasaulinės taikos problemą, NATO teks pirmiausia susidurti su pavergtųjų tautų išlaisvinimo klausimu, kaip to reikalauja teisė ir teisybė. **Caveant consules!**

NIEKO NELAUK DAMAS MALONĖKIT ATNAUJINTI "LIETUVIŲ DIENŲ" PRENUMERATĄ 1955 METAMS.

Metinė prenumeratos kaina - 5 dol. Atnaujindamas LD-nų prenumeratą, duok pilną savo adresą. Jei keiti savo gyvenamąją vietą, malonėktuoj duoti savo naują adresą.

Prenumeratos mokestį siųsti:
LITHUANIAN DAYS MAGAZINE
9204 So. Broadway
Los Angeles 3, Calif.

Lietuvių Fronto rytinių JAV steitų atstovų konferencijos, įvykusios New Yorke, prezidiumas; iš kairės dešinėn: A. Pocius, prel. J. Balkūnas (daro pranešimą ALB reikalu), dr. A. Musteikis ir B. Raugas.

Lithuanian Frontists eastern U. S. representatives presidium during the conference in New York City. V. Maželio foto

Lietuvių Fronto rytinių JAV steitų atstovų konferencijos metu įvykusio laisvės kovų minėjimo dalyvių dalis; pirmoje eilėje: J. Brazaitis, dr. A. Musteikis, V. Alksnins, plk. J. Še-petys, L. Dambriūnas, dr. Br. Nemickas ir V. Sidzikauskas.

Group of Lithuanian Frontists Eastern States Convention representatives during session commemorating independence wars.

V. Mažeio foto

PROF. A. R. NIEMI PRISIMENANT

PROF. M. BIRŽIŠKA,
Los Angeles, Calif.

Suomių tarpe turėjome, bene pradėdant slavistikos prof. Mikkola ir jo žmona - rašytoja, suėjusiais į pažintį su Petru Kriaučiūnu ir Vincu Kudirka, ir tebeturime nuoširdžių, brangių bičiulių, kurių visų mums reikšmingiausias ir brangiausias ligšioliai tebėra Helsinkio universiteto prof. A. R. Niemi (1869-1931). Tautinio suomių epo "Kalevala" tyrinėtojas ir iš viso populiaraus suomių moksle lyginamojo tautosakos tyrimo metodų šalininkas, dar paskatintas Tartu (Derpto - Dorpat), maskolių ir Jurjevu vadinto) universiteto latvių kalbos lektoriaus (vėliau prof.) J. Lautenbacho, jis susidomėjo latvių ir lietuvių tautosaka. Pats Lautenbachas dar 1896 m. išleido rusų kalba reikšmingus dainologijai lietuvių ir latvių tautosakos tekstų sugretinimus, o vėliau - jau I-o Pasaulinio karo metu, tad sunkiai begaunamą lyginamąjį smulkiosios tautosakos (patarlių bei priežodžių) tyrinėjimą. Berods, jo 1904 m. taip pat rusų kalba išleista trumpa lietuvių literatūros istorijos apžvalga labai menka, bet mano mėginimas - tuomet dar studento - išspausdinti liberaliniame Maskvos profesorių dienraštyje "Russkija Vedomosti" L. brošiuraitės kritiką nenusisekė, redakcijai pasitikėjus profesūros nario (kad ir tik lektoriaus) autoritetu, ne kažkokio nežinomo maskoliams studento; savo recenziją tegavau išspausdinti tik lietuviškai Petro Vileišio "Vilniaus žiniose".

Ryžtingas vyras, Niemi iš knygų išmoko lietuviškai, nuvykęs Tilžen išstudijavo Litauische Literarische Gesellschaft tautosakos rinkinius, daugiausia iš Mažosios Lietuvos, o 1910-1911 metais ėmė rinkti ir tirti mūsų dainas Didžiojoje Lietuvoje.

Vilniuje jis ištisas dienas praleisdamas Lietuvių Mokslo Draugijoje, paskendęs gausingoje dainų medžiagoje, kurių daugelį pavyzdžių jo nurodymu jam nurašinėjo vienintelės tuomet Vilniaus lietuvių dviklasės mokyklos mokiniai ir mokinės. Su Basanavičium, su Antanu Vileišiu ir kitais L. M. D-jos komiteto nariais simpatingas suomių docentas tiek susiprato ir susidraugavo, jog kai fotografo Jurašaičio buvo daroma komiteto nuotrauka, drauge savo tarpan pasodinta ir Niemi. Nors susikaupęs savyje, lėtakalbis, mažakalbis, jis nekartą ir "Rūtos" klube apsilankydavo, su vienu kitu pašnekučiuodavo, šachmatais palošdavo. Domėjosi ne vien tautosakiniais dalykais, bet ir pažino mūsų tautinius reikalus, sielosi tuometiniais mūsų rūpesčiais.

1910 m. jis važinėjo ir žymėjosi dainas šiauriaryčių Lietuvoje, o 1911 m. Dzūkijoje. Šiauriaryčiuose tautosaką berinkdamas, suėjo su Nemunėlio Radviliškio kleb. Adolfu Sabaliausku, seniai jau pradėjusiu ją rinkti ir atkreipusiu dėmesį į piemenų ir šiaip sodiečių muzikos instrumentus. Berinkdamu tose apylinkėse, tad surinkusiu nemažai tokių pat dainų ir gimininių atmainų, jiedu parengė bendrą apie pusantro tūkstančio dainų rinkinį, kurį Suomių Mokslo Akademijos lėšomis išspausdino 1912 m. antrašte: "Lietuvių dainos ir giesmės šiaurietinėje Lietuvoje". Šis leidinys mūsų dainologijos istorijoje svarbus ne vien pavyzdinga dainų klasifikacija ir metrikacija bei tarminiu jų autentiškumu, bet ir ypač atžymėjimu pirminių, darbinių, piemeninių ir kitų panašių dainų - giesmių, į kurias prieš tai mūsų dainų rinkėjai mažai tekreipė arba net visai nekreipė dėmesio.

Gal dar svarbesnis yra prof. Niemi veikalas suomių kalba, išleistas 1913 m. antrašte: "Tutkimuksia Liettualaisten kansanlaulujen alalta", skiriamas metodingam moksliniam mūsų dainų tyrinėjimui. Pirmojo Pasaulinio karo metu ne vien

J. Brazaitis su žmona Vladislava, Brooklyn, N. Y., Lietuvių Fronto Centro Valdybos pirmininkas ir vienas "Darbininko" redaktorių. Žiūr. jo str. 3 psl.

J. Brazaitis with his wife Vladislava, Brooklyn, N. Y., National President of the Lithuanian Front, a Lithuanian political movement, and one of the editors of "Darbininkas", published twice a week newspaper. See his article on Page 3.

moksliniais sumetimais, bet ir begelbėdamas save nuo dvasinio sumukimo, dar prieš vokiečiams užimant Vilnių pasiskyręs Lietuvių Mokslo Draugijos dainų rinkiniams pažinti ir iš viso pradėdamas dainologinį darbą, atkreipiau dėmesį į šį prof. N. veikalą, kurio vieną egzempliorių prieš pat karą jis buvo atsiuntęs Lietuvių Mokslo Draugijai, bet kurio nei aš, nei draugijos pirmininkas dr. Basanavičius, nei kas kitas iš vilniečių tarpo perskaityti nestengėme, nemokėdami suo-

(Perkelta į 15 psl.)

Vasario 16 aktas . . .

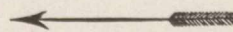
(Atkelta iš 3 psl.)

kokios konkrečios buvo kliūtys ir laimėjimai; jei matys prieš akis, kas nuo šio vasario iki kito turi būti padaryta, nes bendri šūkiai, kad reikia dėtis į Lietuvos laisvinimo darbą ar pan., nieko nepasako. Kas kita: tokias ir tokias knygas, tokius dokumentų rinkinius, tokius vadovėlius turim išleisti per šiuos metus, tokius ir tokius klausimus propagandiškai išpopuliarinti ir tam reikia tiek ir tiek pinigų ir tt.

Konkretumas žmones įtikina ir paveikia. Ar nepraverstų, kad Vasario 16 šiose sąlygose virstų Vasario 16 akto kūrybos metinė apyskaita ir metiniu planu. Konkrečia apyskaita ir planu visame išeivijos plote, lygiai ir savos kolonijos veikime.

Tokis santykis su tautiečiais savime sukeltų pasitikėjimo tais, kurie imasi vadovauti. O kur pasitikėjimas, ten ir talka darbu ir pinigų. Konkretus planas padeda ir pačiam susirasti savo vietą jame.

Tuo būtų ne tik atsisakyta minėjimuose nuo žodžių infliacijos ir grąžinta žodžiui tikroji jo prasmė ir derama pagarba. Tuo greičiau būtų paskatintas ir minėjimo klausytojas pasijusti esąs vienas iš tos negausios, bet atkaklios armijos statytojų, kovotojų, kurie pratęsia nebaigtą Vasario 16 akto vykdymą.

Lietuvių Fronto rytinių JAV steitų atstovų konferencijos metu New Yorke būta ir linksmybų momentų, skaitant juokų vienkartinį leidinį "Skersvėji". Kairėje matosi J. Brazaitis, dešinėje, prieky - V. Sidzikauskas.

Lighter moments at the Lithuanian Front eastern states representatives conference. Left: J. Brazaitis; right foreground: V. Sidzikauskas. V. Maželio foto

Biržų pilies griuvėsiai nepriklausomybės laikais.
Ruins of the Castle of Biržai in pre-war independent Lithuania.

V. Augustino foto

DOVANA

PETRONELE ORINTAITĖ,
Chicago, III.

I

— Jonai, šį mėnesį - tavo mamos vardinės. Padarykim staigmeną!

— O, taip. Nupirk jai priejuostę... Batus ar — šilkinę skepetą...

— A, tokius daiktus kasmet perkam. Aš manau ką nors didesnio...

— Na, o ką tu tokiai senukei gali dar...? Automobilio jau ji pati nevairuos... Namą, kad ir aplūžusį, ji turi. Na, ką? — beveik tyčiojasi vyras.

Bet jauna moteris gudriai šyp-telia:

— O aš jau žinau. Ne namą ir ne automobilį — visai ką kita.

Ji valandėlę lūkuriuoja, lyg gardžiudamasi savo sumanymu, kurio vyras jokių būdu neatspėtų. Jis, žinoma, nė nebando spėti ir beveik pyksta, kam ji dar dėsia:

— Tai sakyk, Maryt...

Ji paima Joną už alkūnės, petim prisiglaudžia ir ima kalbėti pamažu, tartum tai būtų ilga ir didelė istorija:

— Matai, Joneli... Tavo mama,

nors savotiška, bet mums buvo visada labai gera. Atsimeni, pradžioj, kai mes dar skurdom, o tu — dėl tos kvailai pagedusios mašinos darbovietėj — atsigulei į ligoninę... Kaip ji tada mus gelbėjo! Ir vėliau, kai tik kokia bėda...

— Aš tą viską žinau, Maryt, — pertraukia Jonas. — Ji moka pati pusbadžių kėsti, duona su druska misti, bet kitam varge padėti visada atranda ir pinigų ir laiko... Aukštinė širdis! Kad tu bent per pusę mokėtum tokia būti! — erzindamas ima ją už smakro ir žiūri į akis.

— Tai matai... aš ir noriu ką nors jai... Tos smulkios dovanėlės, kur kasmet perkam — toki niekai, nusibodę...

— O kas ne niekai? sakyk tu man...

— Ogi - imkim ir atsigabenkim ją čia pas mus gyventi... Mes jai užleisim viršų abudu kambarius... Arba apačioj didįjį miegamąjį — toks šviesus ir šiltas...

— Tu manai, jai čia bus gerai?

— Žinoma, Jonai. Ji mane myli kaip tikrą dukterį, ir mudvi visada gerai sutinkava — niekad smarkiau nesipykova per tiek metų. O senatvėje ji ten vienai viena... Susirgs—

kol ką prisišauks, niekas nė vandens lašo nepaduos... Ten visa apylinkė tokia nuskurusi, purvina... Ir žmonės — visoki persėnėliai, atlikėliai... Pas mus daug gražiau — gatvės medžiais žaliuoja, namai švarūs, naujai nudažyti, gėlių darželiai aplink. Ir oras sveikesnis, ką jau kalbėt!

— Kaip sau nori, — sutinka Jonas.

II

Sekmadienio popietė. Vaišvilienė kiūto ant suoliuko ties savo langais ir šildosi prieš rudenėjančią saulutę. Lengvai dairosi aplink į ankštai surikiuotus medinius name-liukus, į tūkstančius kartų nužiūrėtus daiktus, į ligi kaulo pažįstamus praeivius ir pusbalsiu mąsto:

— Martynienė dar neišslinko į prieangį — gal vėl koją suka vargšelei, reiks nukretent pažiūrėt... Senis Baukus anakur kėpšina — link tavernos biaurybė, viena koja grabe, o nesustoja lakeš... Gi štai Evelina skuba pro kampą su krepšiu pietums — ji vis pas Jokubą perka, tą sukėlį, kad tik pigiau gauna — pli-

kų kaulų ar vakarykštę pyrago bandelę... Vargsta jį, vaikaitukus augina, kai žentas laidokas dukterį pametė, nuo gatvės mergą pasičiūpęs... O ten, anave, ar ne Trumpjonis tūptelėjo ant laiptų, iš gūžtos išlindęs... Pagyvėns dar žmogutis, apvalus kaip kamuoliukas, negirtuoklis — nė ligos jo neima... Nagi ve Uršulė iš kur parslubuoja — už mane jau plaštaka vyresnė, bet nenustygsta ant vietos, lyg šešioli-kinė...

— Sveika, Uršulėle, — užkalbina dar iš tolo, kad ana nepramautų pro šalį nepasišnekėjus.

— Agi sveika dar ir tu, kaip matau, Mortele. Kaip rožė ties langu.

— O kur pati lakstai — ar kavalierių tebeieškai?

— Taigi, — prasišypsuoja Uršulė, net porą apatinių likusių dantų pasirodo. — Išpėjai, Mortyte — pas Mykolą arbatą užviriau, atsigulęs, lyg karščiuoja. Toks jau nugeltęs senukas, kad tik giltinė neatsisuktų...

— Sėskis nors mažumytį! — traukia Vaišvilienė ją už rankovės, — jeigu tu pas kavalierius... tai gal dar ir man kokį plikpakaušį prisuksi... Galėtuvu sykiu vestuves abi atšokti! E, trepteltuvu suktinį dar į atbulą pusę!

Ir dvi senmočės taip smagiai prasišypsuoja, lyg jaunas dienas vėl priešaky pamačiusios: rodos, vėl muzikantai drylina armonikas, jaunikaii globia mergas per liemenis — dunda grindys, pleška juokas, kvepia ties krūtinėm vystančios rūtos...

Bet tai tik trumpa valandėlė, lyg balandžio sparno sidabrinis švystelėjimas — tuoj vėl užsivožia senukių šypsenos, prigęsta žybtelėjusios akys, žemyn nukara veido raukšlės... Taigi, visa buvo kadaise — tie 50 metų tartum didžiuliu kalnu pečius užgula ir slegia be paliovos... Praėjo visa — ir jaunikaii, ir armonikos, ir suktinių dundėjimai, rūtų kvepėjimai...

— E, Mortele... Dabar mudvi su senom blauzdom jau tik į Kazimierines nušokuot tetinkava, — taria Uršulė taip giedriai ir smagiai, lyg ėjimas į šv. Kazimiero kapines būtų irgi neblogas dalykas. — Su paskutine armonika - su vargonais... Dar ir gėlėm kas nors apkašys...

— Neperilgiausiai užtruksiva ir ligi šitos... — sutinka Vaišvilienė. Dar metelis kitas — ir veža tave lyg su kraitvežio skryniom... Jei man pirmiau teks, tai — tu nors pusę amžinatilsio sumesk už mano pavargusią dūšią...

— Gal aš pirmesnė būsiu, Mortele... Man rodos, plaštaka vyresnė esu...

III

— Mama, už poros savaitių tavo vardinės, — pradeda Jonas, — tai mudu sugalvojom tau padaryt ypatingą dovaną.

— Gana jau... su tom dovanom... Kam man? Į kapus nenusinešiu...

— Bet šįkart, mama, visai kas kita bus, nekantriai įsikiša Marytė.

— Taigi, — tęsia Jonas, — mes norime... tau pasiūlyt... pas mus gyvent persikelt... Matai, turim tiek daug vietos. O ir apylinkė sveikesnė, medžių daug, švaru, žmonės irgi — viskas puikiau. Tavo senatvei reikia kiek nors pasilepint — privargai užtenkamai.

Vaišvilienė šypsosi, rodos, patenkinta. Tik senos akys kažkaip gudriai paslaptingos. O Marytė tuoj prisispiria klausti:

— Ar patiks, mama, sakyk?

— Ačiū, labai ačiū, vaikai, kad man taip stengiatos, taip geri esat.

ALDONA IRENA NASVYTYTĖ

SESELEI

Kai dainuoji apie laimę
Naktį nuostabiai nejaukią,
Kaip lietų per tavo veidą
Ašarėlės byra, plaukia . . .

Lieknas beržas vienas verkia
Vakaraš prie gimto kelio — — —
Ežeran kasas pamerkus, tu sesyt,
Apverksi dalią.

Darganėlės šaltos krinta,
Gailiai apkrinta širdužę —
Kasos vėjų išdraikytos, —
O sapnų sapnai sudužę . . .

Kai dainuoji apie laimę
Naktį nuostabiai nejaukią,
Kaip lietų per tavo veidą
Ašarėlės byra, plaukia . . .

SU RAMUNĖS ŽIEDELIU

Myli — nemyli,
Traukiu lapelį
Ramunės baltos —
Saulė jau gęsta,
Ežeran skęsta
Valty miglos.

Už melsvo miško
Žara nutvisko —
Žara raudonai . . .
Myli — nemyli . . .
Ramunė tyli.
Dega šilai . . .

Myli — nemyli,
Traukiu lapelį
Ramunės baltos —
Saulė jau gęsta,
Ežeran skęsta
Valty miglos . . .

Poetė Aldona Irena Nasvytytė, Cleveland, Ohio.
Poet Aldona Irene Nasvytytė, Cleveland, Ohio.

Labai ačiū, — pabrėžia ji. — Bet gyvent man — ir šičia gerai...

Stoja trumpa, truputį nejauki tyla. Marytė neiškenčia nepriestarus:

— Ką tu, mama... Tu tokia kantri, kad tau visur visada gerai... Bet suprask, mes norim tavo gyvenimo pabaigą pasaldinti. Pagalvok, kaip ten pas mus gražu, ir žmonės kitoki... O čia — tik nuskurdę senukai, šleiviai kreiviai slimpinėja. Kas tik gali, iš šitos apylinkės bėga...

— Taip, — ramiai patvirtina Vaišvilienė, — jaunikliai išleikia lėkte, bet mes seniai — liekame čia amžiaus baigti...

— Bet, mama, — dar pamėgina perkalbėti Jonas, — senyn gali dažniau susirgti... Kas tave čia ligins, kai aplink visi svetimi?

— O, vaikeliai, nebijok... Mes čia visi — kaip giminės, dar geriau... Pripratę prie vieno kito per tokią kupetą metų... Visi tokie pat sukiužėliai — viens į kitą kaip į veidrodį žiūrime. Mums tiek ir terūpi — apie kaulų gėlas ar kojų sopulius šnekėtis. O jums, jauniems, ar įdomu tos karšinių ligos ir negalios? Štai tik ką Uršulė buvo — ji per dienas tik ir jėško, kur ligonį paslaugyti... Mes čia visi — viens kitą lankom, gydome ir — numarinam... Visi — kaip vienas...

— Betgi, mamule, — dar nenori pasiduoti Marytė, — pas mus tau būtų sveikiau: nė dulkių, nė fabričių dūmų, tik sodai, gėlės žydi, kiekvieno panamėj pievutės lyg kilimėliai žaliuoja. Pamėgink, ir pati nenorėsi grįžti čia, kur nė jokio žalumo, tik — cemento plytos, purvini akmenys...

— Maryte brangioji, tie purvini akmenys — man mieli ir savi, tiek metų jais vaikščiojus... Tie aprūkę fabrikai — man jaunas dienas atmena, kai mergaudama dainuodama žvaliom akim į juos žiūrėjau... Joki žalumynai, jokios svetimos grožys

bės mano širdies tiek neglostys, kiek šitas viskas čia... Nors purvina ir prasta, bet — juk tai visas mano gyvenimas čia sudėtas... Todėl — leiskite jau čia man ir dienas nubaigti... Kitur visur man būtų ilgu šitų prastų vietų... Užtrokščiau iš nuobodumo... Svetima, nereikalinga pasijausčiau ir — numirčiau be laiko...

Jonas motiną suprato. Tad daugiau nė nesiginčijo. Tik Marytė grįžo namo su apmaudu: kaip mama gaėjo nepriimti tokios naudingos jū dovanos?

AMERIKOS LIETUVIAI LIETUVOS LAISVĖS KOVOJE

DR. J. J. BIELSKIS, Los Angeles, Calif.

(Tęsinys iš sausio mėn. numerio)
Palikęs Berlyną, nuvykau tiesiog į Friburgo miestą Šveicarijoje. Čia susiradau Lietuvos darbuotojus: dr. Juozą Koributą - Purickį, kun. dr. A. Viskantą, kun. (dabar kan. ir gyvena JAV) A. Steponaitį, kun. Daumantą - Dzimidavičų, adv. (vėliau Kauno universiteto profesorius) St. Šalkauskį, Juozą Gabriį ir ką tik iš JAV atvykusį Romaną Karužą. Pastarasis, kaip Tautinės Sankcijos įgaliotinis, iš Amerikos vyko į Švediją, kur buvo numatyta šaukti konferenciją. Bet į Rusiją pasitraukusių lietuvių atstovams negalint laiku ten atvykti, toji konferencija neįvyko, ir todėl R. Karuža atvažiavo į Šveicariją sužinojęs, kad konferencija čia buvo šaukiama. Netrukus iš Rusijos atvyko Martynas Yčas, ten pasitraukusių lietuvių atstovas, patyręs švedijoje, kad mūsų konferencija buvo šaukiama Šveicarijoje.

Amerikos lietuviams maždaug buvo žinoma apie Friburge esančios mūsų inteligentijos darbuotę, bet nesitikėta, kad jie ten daug nudirbtų tautos labui politinėje ir šalpos srityje, patys būdami sunkiose sąlygose. Vieni jų ten toliau gilino stu-

dijas, kiti buvo pasitraukę iš Lietuvos karui besitartinant. Beveik visi jie spietės apie draugiją "Lituania".

Bartuškos vargai.

Dienos slinko, bet kun. dr. Bartuškos nebuvo. Nė žodžio nuo jo, kai palikau jį Berlyne. Mums kilo susirūpinimas dėl jo likimo. Mudu su Gabriu nuvykom į Berną, norėdami pasiteirauti apie jį Vokietijos ambasadoje. Ambasadorius pažadėjo susisiekti su Berlynu ir netrukus mudviem pranešė, kad dr. Bartuška iš Berlyno grąžintas į Lietuvą tardymui. Mat, susekta, kad jisai, lankydamasis Suvalkijoje, nesilaikęs jam duotų valdžios taisyklių ir apribojimų. Jis nuvyko į kai kurias kitas vietas, leidime nepažymėtas, ir už tai dabar turėjęs atsakyti.

Net šiurpu pasidarė, tai sužinojus. Juk tai dėjosi okupuotoje Lietuvoje ir beveik karo lauke. Tikrai buvo kuo susirūpinti. J. Gabrys, visuomet pilnas įvairių sumanymų, čia irgi panaudojo sėkmingą strategiją: mat, jis buvo Pavergtųjų Tautų Sąjungos generalinis sekretorius. Toji sąjunga kaip tik tuo metu rengė dideliam suvažiavimui. Vokie-

čiai tam suvažiavimui pritarė, nes jie tikėjosi išjudinti Anglijos ir Prancūzijos kolonijų klausimą ir taip pat sukelti Rusijos pavergtas tautas prieš savo pavergėjus. Todėl Gabrys, kaip sumanus diplomatas, įrodinėjo vokiečiams, kad Bartuškos sulaikymas galės neigiamai atsiliepti vokiečių interesams tame suvažiavime. Nurodė, kad Bartuška, kaip Amerikos lietuvių delegatas, yra būtina reikalingas konferencijoje dalyvauti. Vokietijos ambasadorius pažadėjo padaryti visa, kas galima Bartuškai išlaisvinti.

Taip pat patyriau, kad Gabrys stengėsi paveikti Vokietijos ambasadorių, kad vokiečių valdžia išleistų iš Lietuvos bent keletą atstovų į Pavergtųjų Tautų Sąjungos suvažiavimą. Taigi, Gabrio pastangos kaip tik atitiko mudviejų su Bartuška rūpinimąsi Berlyne gauti leidimą bent keliems lietuvių atstovams atvykti į Šveicariją.

Mūsų konferencija Lausanneje.

Lietuvių konferencija įvyko Lausanneje birželio 1 d. Be anksčiau minėtų, Friburge sutiktų lietuvių, į konferenciją dar atvyko dr. J. Tumėnas. Buvo telegrafuota ir kan. K. Prapuoleniui Romoje, kad jis atvyktų į konferenciją, bet skirtu laiku nepasirodė. Apie Bartušką irgi

jokių aiškesnių žinių iki konferencijos negavom.

Konferencijos posėdžiuose referavo: Yčas - "Centralinis Komitetas nukentėjusiems nuo karo šelpiti Rusijoje", Karuža - "Amerikos lietuviai", Bielskis - "Tuolaikinė padėtis Lietuvoje", Dzimidavičius - "Šveicarijos lietuviai", Steponaitis - "Lietuvių komitetas belaisviams šelpiti", Gabrys - "Lietuvių informacijos biuras".

Paaikškėjo, kad Šveicarijoje buvo sudarytas "Generalinis komitetas" aukoms rinkti ir pašalpai organizuoti bendromis jėgomis Lietuvai ir Lenkijai. Į tą komitetą įėjo Lietuvos dvarininkai: grafas M. Tiškevičius, grafas A. Plater - Ziberg, grafas Przesdzekis, baronas S. Brunovas, kunigaikštis Puzinas. Gi iš mūsų prie to komiteto prisidėjo dr. J. Koributas - Purickis, kun. dr. A. Viskanta, S. Šalkauskis, kaip Centralinio komiteto atstovas Šveicarijoje, ir keletas kitų ten esančių studentų. Daumantas - Dzimidavičius, referuodamas apie to komiteto veiklą, nurodė, kad aukos buvo renkamos Lietuvos ir Lenkijos vargšų šelpimui, bet, nelaimė, surinktos aukos buvo lenkininkų šališkai dalinamos. Lietuvai skirtoji aukų dalis pateko lenkininko kun. Michalkevičiaus žinion Vilniuje, ir jis tas aukas panaudojo lenkininkų akcijai. Referentas patarė konferencijai reikalauti, kad lietuviai iš to komiteto pasitrauktų ir kad konferencija to komiteto veiklą pasmerktų.

Po ilgokų diskusijų, išklausius ir dr. Purickio aiškinimų, to komiteto aukų dalinimo veikla buvo pasmerkta.

Kan. A. Steponaitis referavo apie sudarytą belaisvių šelpimo skyrių prie akademinės draugijos "Lituania". Jau tuomet turėtas sąrašas, apimęs apie tryliką tūkstančių lietuvių karo belaisvių Vokietijoje. Laukta sąrašo iš Austrijos ir Turkijos. Kan. Steponaičio rūpesčiu iš surinktų aukų Anglijoje, Škotijoje ir kiek Šveicarijoje, buvo perkama duonos, konservų, kondensuoto pieno, ir siunčiama tiems vargšams. Iki tol Amerikos lietuviams ši veikla buvo mažai žinoma, ir todėl paramos iš čia kaip ir negauta. Konferencija šį kan. Steponaičio darbą pagyrė ir jam padėkojo.

J. Gabrys referavo apie savo vedamą "Lietuvių informacijos biurą", kurį jis iš Paryžiaus perkėlė į Lausanną. Biuras leido mėnesinį žurnalą "Pro Lituania" prancūzų ir anglų kalbomis, o vokiečių kalba - "Litauen". Prie savo biuro jis pritraukė keletą prancūzų ir šveicarų rašytojų - veikėjų, leido brošiūras ir stambesnius veikalus apie Lietuvą ir jos reikalus. Konferencija pagyrė Informacijos biuro veiklą, patarė pasikviesti bendradarbiais bent porą vietos lietuvių inteligentų ir padėkojo Gabriui už gražią ir sumanią veiklą.

Po tos mūsų konferencijos Yčas išvyko į Romą pas Popiežių prašyti, kad pašalpa Lietuvai būtų organizuojama per pasaulio katalikų bažnyčias. Po savaitės jis grįžo į Lausanną su džiuginančią žinia, kad Popiežius ir jo įteiktą prašymą palankiai atsiliepė, nors apie skyrimą dienos šalpos rinkliavai nevisai buvo aišku.

Tuo tarpu į Lausanną atvyko ir kun. dr. Bartuška. Papasakojo, kaip jis buvo grąžintas iš Berlyno į Lietuvą, tardomas ir pinigškai nubaustas

tas vokiečių karo valdžios. Jis atrodė labai išvargęs, nervuotas ir ant vokiečių labai užpykęs. Nors vėliau, Gabriui ir kitiems darant spaudimą, baudos pinigai jam buvo grąžinti, bet, aišku, tas gestas nepataisė jo nuotaikos.

Pavergtųjų tautų kongresas.

Pavergtųjų tautų sąjungos kongresas, trečias iš eilės, artėjo. Mudu su Bartuška, kaip Amerikos lietuvių delegatai, buvome oficialiai pakviesti tame kongrese dalyvauti. Norėta, kad ir Yčas su Karuža ten dalyvautų, bet, Bartuškai atvykus, po mūsų antros konferencijos įjėdų išvyko į Prancūziją.

Vieną gražią dieną mus visus maloniai nustebino atvykę iš Lietuvos trys atstovai: A. Surgautas (tuolaikinis A. Smetonos slapyvardis), S. Kairys ir Jurgis Šaulys. Reiškia, vokiečiai išleido juos vykti į Pavergtųjų tautų kongresą. Taip pat atvyko ir baronas Roppas. Jis užsirašęs esąs vienas Lietuvos atstovų. Mūsų išsiaiškinti kvestijonavo jo atvykimo tikslą, įtardami jį esant vokiečių valdžios specialiu pasiuntiniu saaviems interesams apsaugoti ir Lietuvos atstovų veiklą pageidaujamoj krypty palaikyti.

Lietuviai Pavergtųjų tautų sąjungos kongrese.

Lausannos mieste, Šveicarijoje, 1916 m., birželio 27 d. įvyko Pavergtųjų tautų sąjungos trečiasis kongresas. Tuo laiku šiai sąjungai priklausė virš dvidešimt pavergtųjų tautų. Visos jos atsiuntė į kongresą savo atstovus. Mūsų delegacija susidėjo iš Smetonos, Kairio ir Šaulio, atvykusių iš Lietuvos, ir mudviejų, Amerikos lietuvių delegatų. Prie mūsų grupės prisijungė taip pat baronas Roppas.

Kongresan besirengdami, susitikom keliose konferencijose ir susitarėm kongrese paskelbti lietuvių tautos troškimus, siekiančius grąžinti Lietuvai nepriklausomybę. Visi griežtai laikėmės už visišką nepriklausomybę Lietuvai. Tik baronas Roppas stengėsi mus įtikinti, kad to meto aplinkybės reikalaujančios, jog mūsų memoriale būtų kalbama tik apie "laisvę Lietuvai". Jam nepavyko mus įtikinti.

Turint galvoj mūsų memorialo tekstą, o Lietuvai tebesant vokiečių okupuotai, vilniečiams buvo nepatogu ir gal net nepatartina tokį memorialą kongrese skaityti. Todėl pavedėm tai padaryti kun. dr. Bartuškai. Kongresas posėdžiavo tris dienas. Salėje buvo apie kelis tūkstančius delegatų ir susidomėjusių. Kiekvienos tautos delegacija pareiškė savo tautos aspiracijas ir nusiskundė valdančių atėjūnų vyriausybių žiaurumais. Mūsų ilgoką memorialą perskaitė Bartuška prancūzų kalba birželio 29 d. Svarbiausios to memorialo dalys buvo:

1. Istorinė. Trumpai suminėjus aplinkybes, privedusias prie Liublino unijos 1569 m., pažymėta, kad "abi šalys turėjo vieną valdovą ir vieną bendrą įstatimdavystę. Pasiliko, vienu, abiejų šalių vardai, savi įstatymai, sava valdžia, savas teismas, savi finansai ir sava kariuomenė".

2. Atpasakota Lietuvos - Lenkijos padalinimas, Lietuvos patekimas

Rusijos ir Vokietijos valdžion, Rusijos persekiojimui ir priespaudos, lietuvių pastangos sukilimais išsilaivinti iš rusų, lietuvių tautos atgimimo ženklai ir pastangos nusikratyti svetimą jungą.

3. Pasaulinis karas ir tuolaikinė Lietuvos padėtis, tautos troškimas: "kuo šis karas besibaigtų, lietuviai nenori grįžti į politinės vergijos padėtį... Lietuva turi teisę tikėtis, kad jos likimas nebus nulemtas kardų, o žmoniškumo principais, kuriuos pačios kariaujančios valstybės paskelbė".

4. "Lietuvių tauta su savo tradicijomis, savo kultūra, savo tautiniais idealais, savo individualybe tiki, kad tik tokiu būdu išsilaikys, jei atgaus sau priklausančias teises visose gyvenimo srityse ir pati galės nulemti savo likimą... Lietuva, kuri pralinkusiais amžiais patyrė tiek daug apsiyylimų, savo ateities užtikrinimą ir laisvės garantiją mato tik pilnoje ir nevaržomoje nepriklausomybėje". (Šis memorialas - deklaracija yra in extenso prancūziškai dr. Bartuškos knygoje "Lietuvos nepriklausomybės kryžiaus keliais", 1937 m., Klaipėda).

Dr. Bartuškai perskaičius mūsų memorialą, kongreso dalyviai pritarė garsiais plojimais. Vėliau gavo balsą Egipto delegatas. Pareiškęs sveikinimą Lietuvos delegacijai už drąsų tautos valios reiškimą, jis pastebėjo, kad jam nesuprantama, kodėl vienas tos delegacijos narių, baronas Roppas, anksčiau pasisakęs prieš Egipto tautos aspiracijas išsilaivinti iš Anglijos okupacijos. Tas švelnus egiptiečio protestas prieš tokį Roppo pasisakymą, bent laikinai dalyvių "skonį pagadino". Mat, dieną prieš tai, Egipto delegatui perskaičius savo memorialą, baronas Roppas, "kaip vienas Lietuvos delegacijos narių", gavęs balsą, pasisakė prieš Egipto skundus ir Anglijai taikomus apkaltinimus. Roppas įrodinėjo, kad Anglija, Egiptą valdydama, daug gero padarė ir valdomos šalies pažangą gerokai pirmyn pastumdėjusi. Taip pat Roppas pareiškė abejonių dėl Egipto tautos pribrendimo gauti nepriklausomybę.

Be abejo, daugeliui dalyvių toks Roppo išsišokimas buvo neaiškus. Bet, iš arčiau tarptautinę padėtį sekantiems atrodė, kad Roppas vaidino Vokietijos vingiavimo vaidmenį. Mat, kai kurių kraštų spauda jau iš anksto rašė, kad kongresas buvęs vokiečių inspiruotas ir būsiąs jų vairuojamas. Stiprūs pasisakymai prieš Angliją ir kitas aliantų kariaujančias valstybes, o visai silpnai pareiškimai prieš Vokietiją, tikrai paremtų anos spaudos įrodinėjimus. Tokios viešos žinios vokiečiams buvo nepageidaujamos. Tad Roppo pasirodymas Anglijos "gynėju" vaidmeny, nors kiek paneigė anuos pranašavimus. Mums buvo aišku, kurion pusėn Roppo susirūpinimas kryo.

Lietuvių memorialai - pareiškimai.

Pastebėtina, kad šis Pavergtųjų tautų sąjungos kongrese paskelbtas mūsų memorialas, rodos, buvo ant-rasis svarbiausias lietuvių pasirodymas tautos reikalais tarptautinėse sueigose. Pirmuoju tos rūšies pasirodymu laikytinas Juozo Gabrio parūpintas memorialas, kuris buvo įteiktas Tautų Kongresui Londone,

1911 m. liepos mėn. Ano memorialo įžangoje Gabrys tarp kitko rašė:

"Didžiosioms tautoms priklauso pirmasis balsas. Jų galvas puošia garbės vainikas, verčias jas gerbti. Be jų, bus įdomu išklausti balsą ir jų mažesnių seserų... Lai būna leista šioms tautoms šiandien stoti jūsų akivaizdoje. Jūs čia neišgirsite iš jų lūpų keršto šauksmo.

"Jos jums pasakys tikrai, kad jos dar gyvos. Jos žino, kad jų kilmė yra garbinga ir jos visiškai nenori to užmiršti... Šių pastarųjų tautų tarpe Lietuva yra viena žymiausių... žvilgterėje į jos kilmę ir praeitį, pamatysime, jog ji turi tokius privilegijumus, kurių nesunaikys nei politika, nei laikas".

To memorialo turinio vertę vaizduoja kai kurių skyrių antraštės. Pvz.: Skeveldros kadaise galingos tautos; Antropologiskasis lietuvių ir latvių tipas; Lietuvių kalba ir jos svarba kalbotyrai ir istorijai; Trumpa lietuvių istorijos apžvalga; Lietuvių literatūra; Lietuvos padėjimas po rusų valdžia; Lietuvių tauta po vokiečių valdžia. (Juozo Gabrio knygutė "Lietuvių Tautos Memorialas", 1911 m., Wilkes-Barre, Pa.).

Svarbioji mūsų konferencija.

Pavergtųjų tautų sąjungos kongresui užsibaigus ir vilniečiams tarp mūsų tebesant, susitarėm dar pasitarti Lietuvos reikalais. Iš Romos atvyko ir kan. Kaz. Prapuolenis. Jis apgailestavo negalėjęs anksčiau atvykti, tad teko jam atpasakoti, kas iki to laiko buvo įvykę. Jis apsidžiaugė galėsiąs bendroje konferencijoje dalyvauti.

Mūsų trečioje iš eilės konferencijoje dalyvavo beveik visi tuo laiku Šveicarijoje buvę lietuviai inteligentai. Buvo aptarta daug dalykų liečiančių Lietuvos ateitį. Paaikškėjo, kad okupantai buvo pasirengę bet kuriam eventualumui. Jie leido mūsų siūlymams tartis ir rengtis prie ribotos valdžios savame krašte. Aišku, jie tikėjosi, kad laimėję karą galės savaip lietuvių "savivaldą" aiškinti ir siaurinti. Bet, jei tektų karą pralaimėti, tuomet tai irgi bent dalinai išeitų jų naudai, nes, buvusi vergijoje tauta, jau būtų pabudusi, gyventojų nepriklausomybės apetitai būtų gerokai sužadinti, ir ten grįžusiems rusams visa tai būtų "pašinas pašonėje".

Savo konferencijoje aptarėm numatomą Lietuvos rytojų. Net valdžios forma buvo rimtai svarstoma. Taip pat buvo nustatytos tolimesnio veikimo gairės numatytiems planams vykdyti.

Prašymas šventajam Tėvui.

Mūsų konferencijoms užsibaigus, mudu su Bartuška, vykdydami anksčiau numatytus planus, rengėmės vykti Italijon pas šventąjį Tėvą. Mat, buvom įpareigoti įteikti jam Lietuvos kunigų prašymą paskirti rinkliavos dieną viso pasaulio katalikų bažnyčiose sušelpiti nuo karo nukentėjusiems žmonėms Lietuvoje. Bet kaip tik tuo metu gavom žinią, jog Vokietijos vyriausybė sutiko leisti aplankyti lietuvių karo belaisvius vokiečių stovyklose. Kadangi abu reikalai buvo svarbūs, todėl sutarėm pasidalinti pareigomis:

Žvilgsnis į naujas knygas

GABIJA, Literatūros metraštis, 552 psl., suredaguotas J. Aiščio ir S. Zobarsko, išleistas Gabijos leidyklos JAV-se 1954 m. Dailininkas Pr. Lapė.

Šis literatūros metraštis skirtas spaudos atgavimo 50-mečiui ir tremties 10-mečiui paminėti. Jo redaguotojai pratartyje sako: "Šis metraštis - sutelktinis lietuviškojo laisvojo žodžio kūrybos rinkinys - tebūnie ženklas, kad lietuvių tauta nepadėjo praeityje išmėginto ženklo - savo gyvojo žodžio. Šiandien lietuviškasis žodis rodo daug didesnio gajumo negu spaudos draudimo laikais".

Metraštis suskirstytas į keturias dalis, kurias sudaro: poezija, proza, drama ir straipsniai. Poezijai atstovauja trisdešimt septyni autoriai, prozai - dvidešimt keturi, dramai - penki ir straipsniams - penki.

Knygų mylėtojai pasitiks šį metraštį entuziastingai. Didelė padėka priklauso rašytojams Aiščiui ir Zobarskui, taip kruopščiai jį suredaguusiems, o taip pat ir leidyklai Gabijai, taip skoningai ir gražiai jį išleidusiai.

Xerxes

Aloyzas Baronas, ANTRASIS KRANTAS, novėlės, Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 5, Londonas, Anglija, 1954.

Tai jau kelinta iš eilės A. Barono knyga. Joje sudėti septyni kūrinėliai: Prašviesėjimas, Lyguma, Pirmoji formulė, Balastas, Nulis, Estafetė, Praradimas. Autorius šiuos savo kūrinius yra pavadinęs novėlėmis. Toks jų pavadinimas, žinoma, nėra tikslus, nes jie nedaug bendro turi su novelės forma. Visuose šiuose kūriniuose autorius vaizduoja viengungius, kurie chaotiškame šių dienų gyvenime neranda prasmės ir juo bodisi. Nors šie viengungiai atskiruose kūriniuose nešioja skirtingus vardus ir veikia skirtingose aplinkybėse, bet esmiškai jie visi laikosi vienodos gyvenimo filosofijos ir atvaizduoja ne individualių charakterių herojus, bet vieną bendrą bruozų tipą.

Autorius nesugeba suregsti kiek stipresnės intrygos, kuri vestų skaitytoją su vis didėjančiu susidomėjimu nuo kūrinių pradžios iki galo. Skaitytojo dėmesiui pritraukti autorius verčia savo herojus filosofuoti. Aišku, tokie filosofavimai mažina bet kurio dailiosios literatūros kūrinio vertę. Tačiau A. Barono filosofavimai ir yra tas dalykas, kuris patraukia eilinio skaitytojo dėmesį. Štai keli sentencinio pobūdžio sakiniai, kuriuose bandomos reikšti tam tikros gyvenimo tiesos: Visas gyvenimas - vaikščiojimas (20 psl.). Niekur gyvas neišbėgs iš žemės (22). Pavasaris sprogdina pumpurus, vėnas ir valkatoms batus (106).

A. Barono herojai, norėdami "stipriau" išsireikšti, griebiasi už tokių žodžių, kaip kvailas, prakeiktas, velnias. Ypač pastarasis dažnai vartojamas, visoje knygoje net 15 kartų: Kokiems velniam aš čia rašau? (24). Velniai žino... kratai dėžes ir jiešakai jose pareities (28). Velniskai gaila merginos (123).

Žodis velnias yra autoriaus stiliaus ypatybė, atseit baronizmas. Pati knyga skaitoma lengvai. Sakinys dažniausiai sklandus. Kalba gera.

Xerxes

Bartuška vyksta Romon, o aš grįžtu Vokietijon belaisvių lankyti.

Kun. dr. Bartuška drauge su grįžtančiu kan. Prapuoleniu išvyko Italijon. Jo misija ten gerai pavyko: nugalėti lenkų daromi trukdymai Vatikane, gauta audiencija pas Popiežių, įteiktas jam prašymas ir Jo šventenybė pažadėjo prašymą patenkinti. Iš Romos Bartuška grįžo tiesiog Amerikon. Su juo daugiau Europoje nesimačiau. Savo varginą, pilną netikėtų įvykių ir pavojų kelionę jis aprašė savo knygoje: "Kelionė Lietuvon 1916 m." ir "Lietuvos nepriklausomybės kryžiaus kelias".

Garbingas ir didis lietuvis.

Žodį kitą norėčiau tarti apie tą garbingą, tylų, bet nepaprastai energingą ir daug nuveikusį lietuviybės labui lietuvi. Tai a.a. kan. Kazimieras Prapuolenis. Kur bebūdamas, jis grūmėsi su rusais ir lenkais dėl lietuviybės. Lenkai ypač buvo įnirtę ant jo už knygą "Polskie Opostolstwo w Litwie" (1913 m., Vilnius), kurioje jis išdėstė lenkų smerktiną veiklą Lietuvoje. Nurodė, kaip jie varė lenkinimo darbą prisidengę net tikyba, visai nesivaržydami pavertę bažnyčią lenkinimo įrankiu Lietuvoje.

Tą jo knygą J. Gabrys išvertė ir išleido prancūzų kalba 1938 m. Paryžiuje, o lietuvių kalba "Lenkų apaštalavimas Lietuvoje" buvo išleista 1918 m. New Yorke.

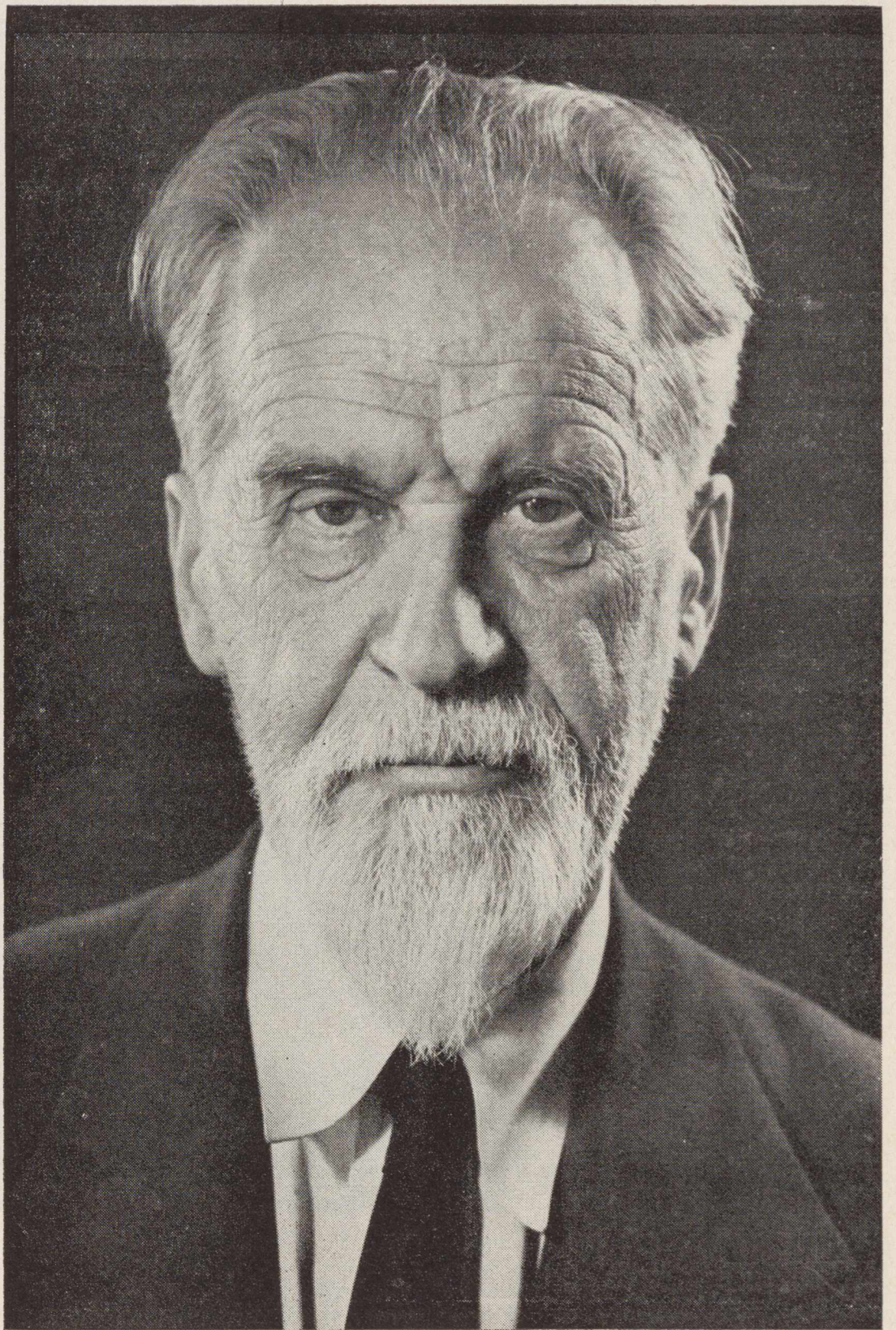
Apsigyvenęs Romoje, kan. Prapuolenis daug ir sunkiai dirbo, stengdamasis ten išplėsti lietuvių įtaką. Lenkai jau nuo seniau ten buvo įsigalėję: jie viskuo lietuviams kenkė ir savinos teisę atstovauti Lietuvos ir lietuvių reikalus. Kan. Prapuoleniui ilgai ir intensyviai veikiant, bent dalinai pavyko įrodyti, kad ten esantieji lenkai tokios teisės neturėjo ir neturi, ir kad jų pastangos buvo tendencingos, daromos lietuvių nenaudai. Po to lietuviams buvo lengviau prieiti prie aukštų Vatikano pareigūnų ir savo reikalus tiesioginiai jiems išdėstyti. Kan. Prapuolenis visuomet padėdavo išgauti audienciją ir patardavo, kaip jos metu laikytis.

Kan. K. Prapuolenis mirė Palangoje 1933 m. balandžio 18 d., išgyvenęs virš 75 metų.

Dar žodis kitas apie lenkų "draugiškumą".

Kalbėdamas apie lenkų nedorybes, Juozas Gabrys savo knygoje "Kokia autonomija Lietuvai reikalinga" (1914 m., Chicago) aiškiai apibūdina šių mūsų kaimynų "nuopelnus". Rašydamas apie būsimus santykius tarp Lietuvos ir Lenkijos, jis sakė: "Atsižvelgdami į mūsų istorišką praeitį, matome tą be galo pragaištingą įtaką, kurią turėjo ant mūsų tautos lenkai; jie užnuodijo mūsų valstiją anarchijos nuodais, jie susilpnino ją atplėšdami ir pasisavindami geriausias jos provincijas: Volyniją, Podoliją, Kijeviją ir kitas; jie patys žūdami įtraukė į prapultį ir mus, jie keldami maištus didžiąją dalį atsakomybės suvertė ant mūsų pečių, jie ir šiandien dar, nenorėdami paleisti mūsų tėvynės iš savo nagų, nesiliauja jos lenkinę, mūsų žmonių tvirkinę, demoralizavę, ypač Vilniaus Vyskupijoje; jie nesiliauja tebeskelbė, kad Lietuva esanti integralė Lenkijos dalis." Taip Gabrys rašė 1914 metais.

(Tęsinys kitame numery)

Prof. Mykolas Biržiška, Los Angeles, Calif., Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo akto, 1918 m. vasario 16 d., signataras.

Prof. Mykolas Biržiška, Los Angeles, Calif., one of the signers of the Lithuanian Declaration of Independence on February 16, 1918. Pr. Gasparaičio foto

KUR TAVO VIETA TAUTOS KOVOJ?

PROF. M. BIRŽIŠKA, Los Angeles, Calif.

Vasario 16-ji diena ne vien mūsų tautinė šventė, kai viešai patvirtiname savo ištikimybę Lietuvos nepriklausomybei, patvirtiname tautinių ir politinių mūsų veiksmų darbus ir žygius ir sušildome savo ryžti tolesnei kovai dėl Tėvynės išvadavimo iš nelaisvės ir vergijos pančių, bet ir kiekvieno mūsų Gilesnio atsidūsėjimo ir rimtesnio susimąstymo, savo lietuviškos sąžinės patikrinimo diena. Tik atsakykime kiekvienas pats sau — nuoširdžiai, atvirai — niekas iš šalies neseika, negirdi ir niekur neįrašo:

Ar dažnai prisimenu, galvoju, graudinuosi, atmintyje prikeldamas paliktoje šalyje paliktųjų mano artimųjų, kaimynų, pažįstamųjų brangius veidus? Ką gi galvoju apie likusias mūsų Tautos likimą, ar seku jos vorkutiniais, sibiriniais keliais? Ką naudingą savo žmonėms padarau šios mūsų sunkios tremties prailgusiu metu? Ar visa, kas reikiama, mano daroma sau ir savo artimiesiems atlaikyti savo Kalbai, Tautai ir Tėvynei ištikimybėje prieš supančias mus svetimųbės bangas? Kuo gi prisidedu — mažas, nedidelis, kuklutas — prie mūsų bendrų grumtynių su mūsų Tautos ir Tėvynės pavergėju - maskolišku slibinu, nusigrimavusiu internacionaliniu komunizmu? Kur toje kovoje nustatau ir surandu sau vietą? Kad ir mažą mažutę vietelę?

Taigi, ne svetimas nuodėmės skaičiuokime — dabarties ir ateities — spaudoje ar savo tarpe, — tik kiekvienas savo sąžinę pakratykime ir ką joje radę netvarkoje, muškimės į savo krūtinę ir pakilę stokime į darbą.

NUO KOREJOS IKI NAUJOSIOS ZELANDIJOS

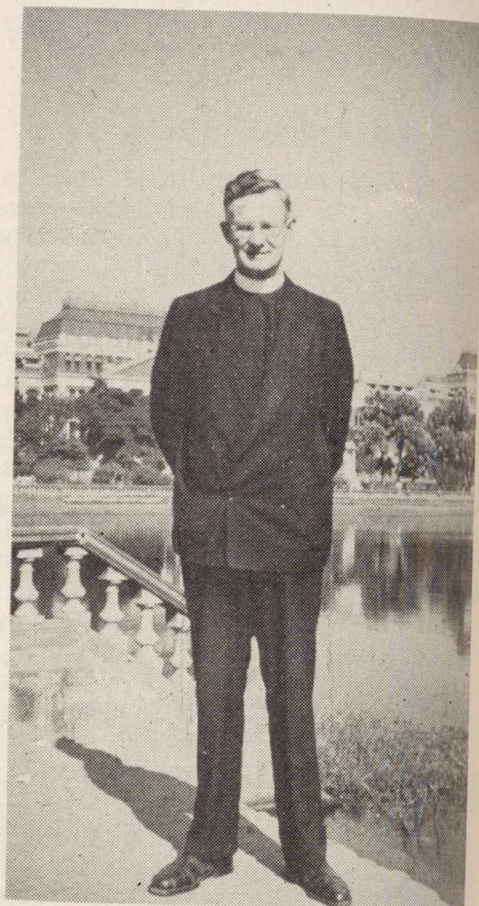
KUN. DR. J. PRUNSKIS, Chicago, Ill.

Dvidešimt atskirų skridimų civilinio susisieki mo ir kariniais lėktuvais per porą mėnesių apkeliavau 36.000 mylių, prakeliaudamas tris kontinentus: Amerikos, Azijos ir Australijos ir dar sustodamas eilėje salų Pacifiko vandenyne. Kiekvienos šalies pamatymas laikraštininkui atskleidžia naujas gyvenimo paslaptis. Ypatingo išpūdžio man darė Naujosios Zelandijos lietuviai. Jie labiausiai nutolę nuo bendrojo lietuvių tautos kamieno. Per penkerius metus nei vieno karto pas juos nebuvo apsilankęs nei vienas lietuvis kunigas. Gegužės sekmadieniais jie būreliu susirenka į bažnyčią ir vieni sau gieda lietuviškas giesmes, kartais nei žvakelės ant altoriaus neturėdami.

Bet kaip jie mėgsta lietuvišką spaudą! Turimos knygos jau gero kaimi susidevėjusios, beeidamos iš rankų į rankas. Naujų užsisakyti jiems labai sunku, nes valiutos suvaržymai labai kieti, neįmanoma išsiųsti svarų sterlingų nei knygoms, nei laikraščiams. Iš žurnalų jie labai pamėgę "Lietuvių Dienas". Šis žurnalas nepasensta, nors kol periodinė spauda pasiekia Naująją Zelandiją, reikia ištisų dviejų mėnesių. Tik ir čia rūpestis—nėra kaip išsiųsti pinigų už prenumeratą. Užtat JAV gyvenantieji lietuviai labai daug pasitarnautų savo toli gyvenantiems broliams švenčių, sukačių progomis užsakydami lietuviškų laikraščių, žurnalų ir knygų. Tai būtų jiems didžiausia dovana.

Daug gajumo, daug energijos ir lietuviško nuoširdumo parodo lietuviai ir Australijoje. Su jais savaite pabuvau Sydnejuje ir Melbourne. Čia jau jie turi geresnes sąlygas lietuviškam kultūriniam gyvenimui vystyti. Daugelis iš Australijos lietuvių jaunimo norėtų susirašinėti su užjūrio lietuvių jaunimu. Ateitininkai, skautai ir kiti daug pasitarnautų savo spaudoje skelbdami norinčių susirašinėti adresus ir tarpininkaudami.

Didelio išpūdžio darė ir pavienių įvairiuose kraštuose išsimėčiusių lietuvių idealizmas. Pavyzdžiui, Havajų salose radau lietuvaite seselę mokytoją, kuri jau 20 metų kaip ten dirba atskirta nuo lietuvių, tačiau gimtosios kalbos neužmiršusi.

Kun. dr. J. Prunskis prie tvenkinio Kalkutos mieste, Indijoje.

Rev. Dr. J. Prunskis at a pond in Calcutta, India.

Kun. dr. J. Prunskis, Chicago, Ill., dešinėje, vienas iš dienraščio "Draugas" redaktorių, neseniai padaręs žurnalistinę kelionę po Australiją ir Azijos kraštus, su lietuviu misionieriu kun. J. Svirneliu Kalkutos mieste, Indijoje.

Rev. Dr. J. Prunskis (right), Chicago, Ill., one of the editors of daily "Draugas" with Rev. J. Svirnelis, a Lithuanian missionary, in Calcutta, India. Rev. Prunskis recently completed a journalistic tour of Australia and Asian countries.

maldomis lanko tėvynę ir godžiai gauda žinias iš gimtojo krašto.

Japonijoje teko sutikti lietuvių misionierių Alb. Margevičių, o Indijoje - misionierių kun. J. Svirnelį. Abudu jie yra saleziečiai ir abudu tose tolimose misijų šalyse jau dirba po 20 metų, išmokę po kelias vietines kalbas ir gražiai auklėdami jaunimą bei darbuodamiesi su suaugusiais.

Įvairiose šalyse teko sutikti daug intelektualų ir eilinių žmonių, kurie

Imigracija į Kanadą ar Ameriką.

Visus reikalingus oficialius dokumentus (vizas, afidavitus, darbo-buto garantijas, etc.) parūpina diplomuotas teisininkas

JONAS J. JUSKAITIS, LL.B.

Įstaigos adresas:

Suite 5, Tunstall Building
709 Dunsmuir Street,
Vancouver 1, B. C., Canada

(Apmokėjusiems visas susirašinėjimo išlaidas, prisiunčiamos smulkesnės informacijos).

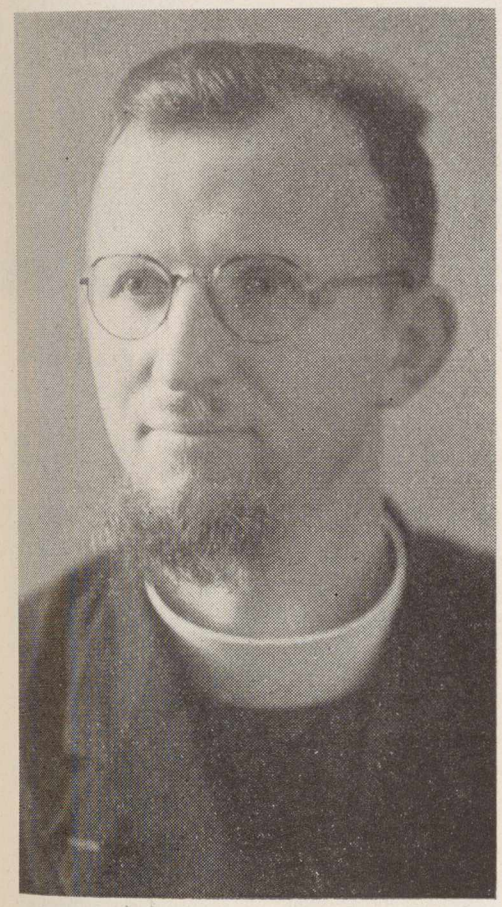
Kun. dr. J. Prunskis, su apsiaustu vidury, su kitų tautų turistais mikado soduose Japonijos sostinėje, Tokyo mieste.

Rev. Dr. J. Prunskis (with a coat in the middle) among tourists from other countries in the imperial gardens of Japan's capital Tokyo.

lietuvių matė pirmą kartą gyvenime. Jie klausinėjo, ar mes nesame slavai, ar mūsų kalba panaši į rusiškąją ir daugelis nemažai nustebo, kai buvo paaiškinta, kad - visiškai ne, lietuviai nėra nei slavai, nei germanai, o sena, tik latviams giminė tauta. Tokiomis progomis žmonės lietuviais ir Lietuva domisi ir būtų labai daug galimybių įeiti į lankomų miestų spaudą, laikyti paskaitas įvairiose mokyklose, gal net universitetuose ir kitose įstaigose. Turint lėšų, laiko ir atitinkamą pasiruošimą, tai būtų puiki proga kultūrinei propagandai apie Lietuvą. Kai kurie užsienio valstybių žymesnieji kultūrininkai panašias progas gana plačiai panaudoja.

Naujojoje Zelandijoje ir Australijoje gyvenimas eina normaliai,

Kun. Albinas Margevičius, salezietis, jau virš 20 metų misijose Japonijoje, kur jį sutiko ten besilankydamas kun. dr. J. Prunskis.

Rev. Albin Margevičius, a Salesian father, has spent over 20 years as a missionary in Japan. Rev. Dr. J. Prunskis met him in Tokyo while visiting Japan.

Kun. dr. J. Prunskis, prieky, imperatoriaus soduose New Delhi, Indijos sostinėje.
Rev. Dr. J. Prunskis (foreground) in the imperial gardens at New Delhi, India's capital city.

krašte tvarka ir kultūrinio bei ūkinio gyvenimo raida panaši kaip visuose anglosaksų kraštuose. Tačiau Azijos kraštai, kaip Indonezija, Indija, Japonija - sudaro mįslę, kur jos pasuks, kaip jų vidaus gyvenimas vystysis. Iki šiol jos duoda gerų vilčių, tik Indonezijoje padėtis pavojingesnė: ten koalicinė vyriausybė, drauge su komunistais. Tik pakeliavus po Aziją galima suprasti, kaip milžiniška yra Kinija ir kaip didelį vienetą ji sudaro sąjungoje su Rusija. Šiuo metu tas didysis jungtinis milžinas labai užimtas sa-

vo vidaus problemų tvarkymu ir kai kurį laiką, atrodo, pasaulis galės džiaugtis taikiu gyvenimu, tačiau, jeigu laikui bėgant Kinija su Rusija nesusipjaus (o tam galimybių nėra daug), jeigu grumtynėse dėl sosto Maskvoje ir Kinijoje neateis nauji žmonės ir naujas režimas, tai už eilės metų pasaulis matys dar daug baisių skerdynių. Tolimesnė ateitis žada daug pavojų ne tik Azijos laisvosioms valstybėms, bet ir visam pasauliui. Laimei, kad laisvasis pasaulis tą kaskart ryškiau išvelgia ir organizuoja kontra priemones.

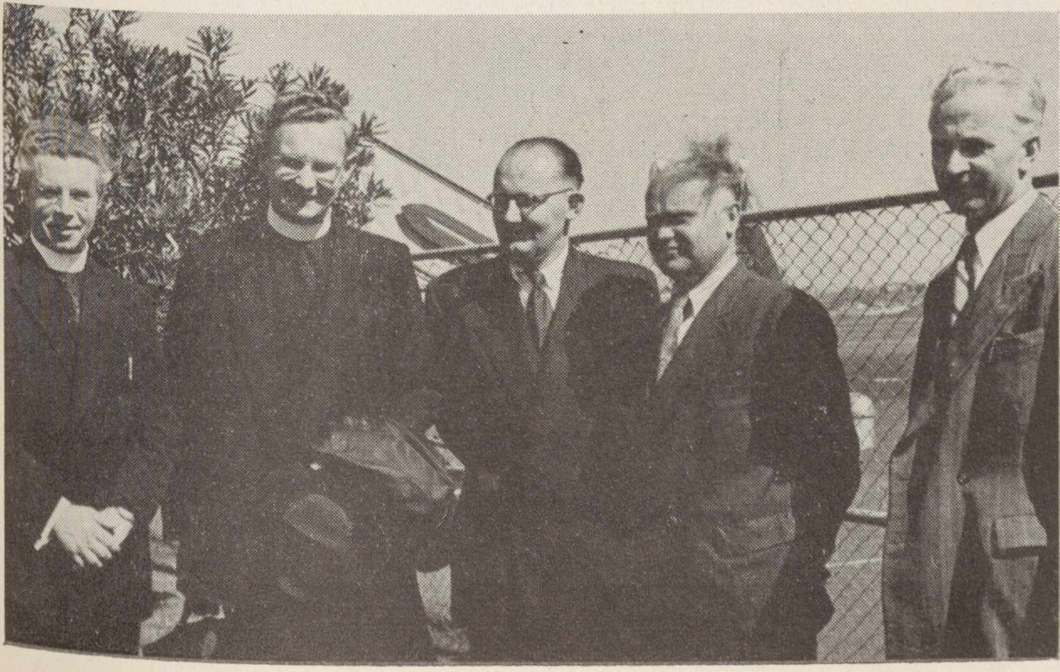
Vestuves, krikštynas, visas šeimos šventes ir šiaip didesnius prietelių ir draugų susijimus įamžinkite nuotraukose!

FOTOGRAFAS A. JURAITIS
105 Cannon St., E.,
Hamilton, Ont., Canada

mielai jums šiame reikale patarnaus. Taip pat daromos nuotraukos pasams, portretai ir kit.

Skambinkite: JA 8-6686

Kun. dr. J. Prunskis su Sydney, Australijos, lietuviais kultūrininkais; iš kairės dešinėn: kun. P. Butkus, kun. J. Prunskis, P. Sirgėdas, dr. A. Mauragis ir K. Griškevičius.
Rev. Dr. J. Prunskis with other Sydney, Australia, Lithuanian intellectuals. Left to right: Rev. P. Butkus, Rev. J. Prunskis, P. Sirgėdas, Dr. A. Mauragis and K. Griškevičius.

Kun. dr. J. Prunskis su Sydney, Australijos, lietuviais po pamaldų prie bažnyčios; be kity, nuotraukoje matosi Sydney liet. kap. kun. P. Butkus.
Rev. Dr. J. Prunskis, with Sydney Australia, Lithuanians after services, near the church.

Bostono Lietuvių Vyrų Choras

J. VIZBARAS-SŪDAVAS,
Worcester, Mass.

Naujosios Anglijos lietuvių kolonijose yra labai mėgiamas lietuviškos dainos reprezentantas, Bostono Vyrų Choras, vedamas mūsų jaunosios kartos muziko, kompozitoriaus Juliaus Gaidelio, baigusio Kau-no konservatorijos kompozicijos klasę ir New England konservatoriją Bostone muzikos magistro laipsniu.

Pirmasis choro pasirodymas visuomenei su 30 choristų įvyko 1952 m. vasario 10 d. Brocktone, Mass. Šiuo metu chore dainuoja 50 vyrų. Iš jų dešimtis yra brocktoniškiai, kurie iš meilės lietuviškai dainai, nežiūrėdami nemažo atstumo, uoliai lanko choro repeticijas Bostone.

Per savo trumpą veiklos laikotarpį choras yra davęs virš šimto koncertų Bostone ir aplinkinių miestų lietuvių kolonijose. Visi svarbesnieji lietuvių parengimai Bostone neapseina be skambios Vyrų Choro dainos. Choro koncertai yra mielai laukiami ir tolimose Naujosios Anglijos lietuvių kolonijose.

1952 m. lapkričio 16 d. Bostono High School auditorijoje įvyko pirmasis metinis choro koncertas, dalyvaujant Metropolitan Operos solistui Algirdui Brazui ir pianistei Onai Rajauskaitei. Į koncertą atsilankė 1.200 dalyvių. Choro išpildytos dainos buvo gražiai įvertintos savos ir amerikiečių spaudos muzikos kritikų. Choro dainos ypač sudomino amerikiečių visuomenę. Cho-

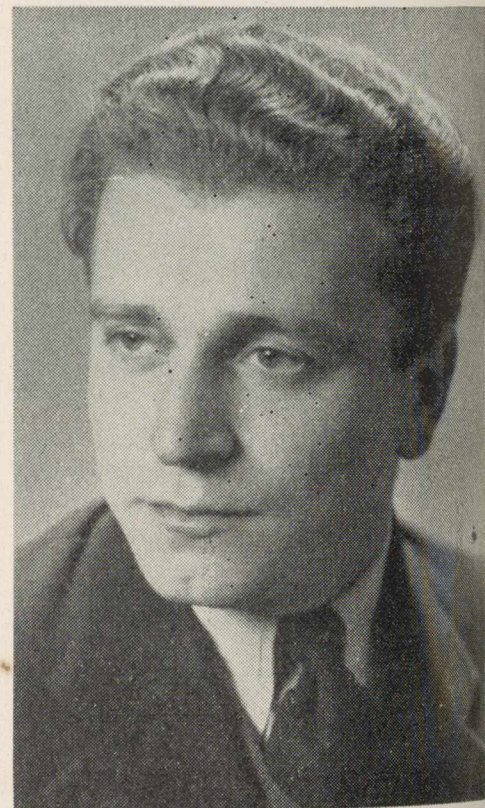
ras koncertavo Massachusetts University Anhurst, Mass., WBZ radijo stoty Bostone ir Veteranų ligoninėje Bostone. Be to, choras su savo koncertais aplankė Waterbury ir New Britain, Conn., Cambridge, Mass., Worcester, Mass., Brockton, Mass., ir k. Taip pat choras dainuoja lietuviškuose radijo pusvalan-

džiuose (St. Minkaus Bostone, "Laisvės" Varpo" Brocktone ir V. Zalnieraičio New Britain). Didiesniuose choro koncertuose matome dainuojant Vilniaus Operos solistą Stasį Liepą ir solistę Stasę Daugėlienę. Mielai chorui savo tenoru talkininkauja ir rašytojas St. Santvaras.

— Kokioje dainos meno kryptyje esate užsiibrėžę auklėti savo vedamą Vyrų Chorą ateity? — paklausiau komp. J. Gaidelį.

— Mūsų repertuare vyrauja išplėtos lietuvių liaudies dainos, iškeliant būdingesnes ir efektingesnes jų kompozicijas, kurios daugiau veikia eilinį žmogų, sukeldamos jame lietuviškų dainų grožį. Antra, per lietuvišką dainą norime ugdyti lietuviškumą ir palaikyti lietuvišką dvasią, ypač tarp čia gimusių ir senosios kartos lietuvių. — Dauguma choristų yra ne profesionalai dainininkai, bet iš meilės lietuviškai dainai aukoja savo laisvalaikį po kasdieninio darbo. Ypatingai norėčiau pabrėžti choristų didelį pasišventimą, ryžtą ir vieningumą. — baigė komp. J. Gaidelis.

Šį kultūros darbą choras gali atlikti tik dėka Bostono lietuvių organizacijų ir visuomenės paramos. Nuo pat įsisteigimo ji į savo globą paėmė So. Bostono Amerikos lietuvių karo veteranų Dariaus - Girėno postas, vadovaujamas J. Romano. Jie choro repeticijoms duoda nemokamai naudotis sale ir remia chorą

L. Izickas, Boston, Mass., jau antrą kartą sėkmingai pirmininkauja Bostono lietuvių choro valdybai; jis yra Latvijos lietuvis, atvykęs į JAV prieš keletą metų.

L. Izickas, Boston, Mass., has entered his second year as Chairman of the Boston Lithuanian men's choral group.

moraliai bei materialiai. Choras artimai bendradarbiauja su visomis Bostono lietuvių organizacijomis.

Užbaigiant norėtusi nepamiršti ir pirmųjų choro organizatorių - P. Račkausko, Al. Valkavičiaus ir Pr. Šimkaus. Chorui pirmininkavo Al. Valkavičius, J. Monkus ir dabartinis energingas organizatorius L. Izickas. Šie vyrai choro organizavime ir techniškuose pareigūnų darbuose yra parodę daug sumanumo ir paaukoję daug laiko.

Lietuvių vyrų choras, Boston, Mass., su solistais St. Liepa ir St. Daugėliene ir choro dirigentu J. Gaideliu. Lithuanian men's choir, Boston, Mass., with soloists St. Liepas and St. Daugėlienė with choir director J. Gaidelis. K. Gruzdo foto

Prof. A. R. Niemi

(Atkelta iš 7 psl.)

miškai. Tačiau teikiama veikale ir lietuviški dainų tekstai, su kitių kitų sugretinimais ir šiaip jo dainologinė paskirtis neleido man nurimti tolei, kolei jau vokiečių okupacijoje tarpininkaujant palankiam lietuviams okupacinio "Wilnaer Zeitung" redakcijos nariui Woerle'ui gavau iš Vokietijos suomių kalbos vadovėlių pačiam per save pramokti, šiaip taip įveikiau tos kalbos linksnų gausybę ir kitas savybes, net perskaičiau idėtus ten apsakymėlius. Taip apsiginklavęs, puoliau Niemi skaityti. Deja, savamokslui, niekad suomių kalbos prieš tai negirdėjęs: am ir

pagalbai L. M. Draugijoje teraduišiam pasenusį tos kalbos žodyną, be to savotiškai sutvarkytą, Niemi'o skaitymas davėsi labai sunkiai. Puslapį skaitydavau prakaituodamas po 2-3 valandas, iki maždaug suprasdavau tekstą, daugelio žodžių žodyne nesurasdamas ir besigelbėdamas dėstomos lietuviškosios turinio esmės atspėjimu, įveikiau pagaliau veiklą, kuriuo gerokai pagindžiau vėliau savo dėstomus universitete kursus.

Čia turiu pažymėti, jog susidragavęs su prof. Niemi kun. Sabaliauskas to pat karo metu atsidūrė Suomijoje, su N. pagalba ten išleido savo užrašytus dainų tekstus ir tiek pramoko suomiškai, jog to pat prof. N. padedamas išvertė lietuviškai garsią suomiškąją "Kalevalą", 1922 m. Kaune išleistą. Apie 1930 m. kartą gavau mūsų Užsienio Reikalų Ministerijos pakvietimą papietauti su apsilankiusiu Kaune N. ir kun. Sabaliausku; ketvirtoji buvo ministerijos valdininkė p. Ona Skiparaitė-Rakštienė-Kairiukštienė, mus vaišiusi. Pasinaudojęs nelaukta proga, įkibau į Niemi ir Sabaliauską, kad S. su N. pagalba išverstų aną "Tutkimusta" lietuviškai ir tuo būdu tas reikšmingas dainologijos veikalas virstų prieinamas mūsų dainų tyrėjams ir mėgėjams. Mano pasiūlymui jiedu pritarė. Pavyko gauti valdžios pašalpos ir neužilgo kun. S. nuvyko Helsinkin pas N. veikalo versti. Ir tikrai, N. veikalas S. buvo išverstas ir 1932 m. išspausdintas antrašte: "Lietuvių liaudies dainų tyrinėjimai". Tačiau N. mirė jau 1931 m., S. tik suskubus baigti savo vertimą.

Neminėsiu čia kitų prof. N. rašinių apie mūsų dainas, papročius ir šiaip tautosaką suomių bei vokiečių kalbomis. Tik nesitenkino jis tąja lituanistine sritimi, bet ir kitkuo dar reikė nepaprastą savo palankumą mūsų tautai. Mūsų švietimo Ministerijos pavedamas, jis buvo nuvykęs Tilžėn tirti mokyklinės vokiečių sistemos ir jo darbo išdavos tos pat ministerijos vėliau buvo paskelbtos. Teko man matyti prof. N. suomių kalba išleistą, su mūsų rašytojų ir vertėjų atvaizdėliais (deja,

(Perkelta į 18 psl.)

J. Gaidelis, Boston, Mass., muzikas, kompozitorius, Bostono lietuvių vyrų choro dirigentas. Plačiau apie šį chorą žiūr. šiame puslapy.

J. Gaidelis, Boston, Mass., musician, composer, director of Boston Lithuanian men's choir. (See more on this page about this men's singing group.)

American and Foreign Book Company

72 Mansfield St., Hartford 12, Conn.

Savininkas
ANTANAS USTJANAUSKAS
Laikraščiai, žurnalai, knygos, žodynai ir techniška literatūra iš visur ir visomis pasaulio kalbomis. Pavieniai egzemplioriai ir prenumeratos.

Mielie tautiečiai, nežiūrint kur Jūs gyvenate, mes Jūsų malonų užsakymą tuojau išpildysime. Prašau rašyti aukėčiau paduotu adresu.

Bostono, Mass., lietuvių vyrų choras repetuoja; kairėje - choro vadovas dirigentas J. Gaidelis.

Lithuanian men's choral group at rehearsal in Boston, Mass. At left: Director J. Gaidelis. K. Gruzdo foto

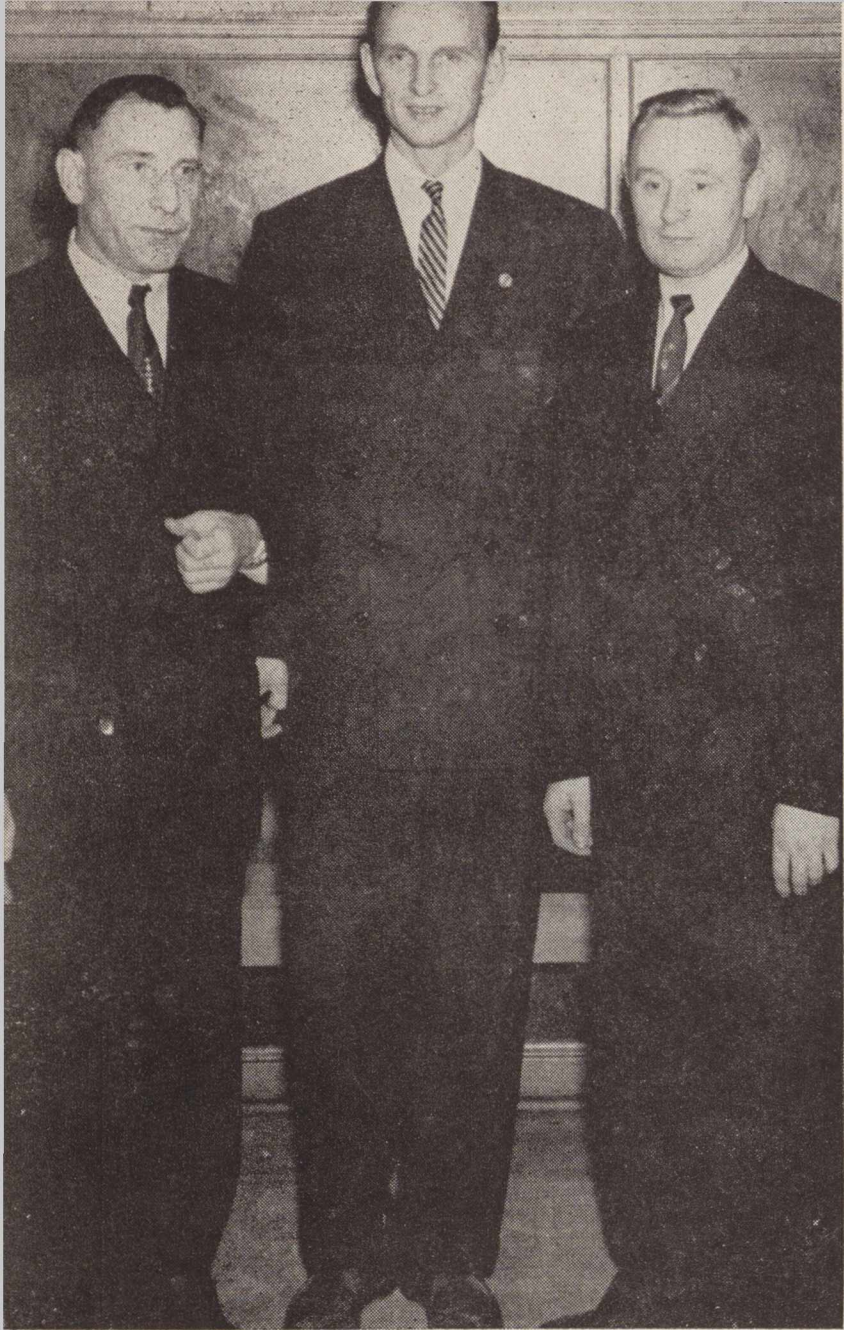

Lietuvių vyrų choro valdyba, Boston, Mass.; sėdi iš k. d.: A. Matulaitis, pirm. L. Izickas, P. Pauliukonis; stovi - R. Žukauskas, B. Veitas ir E. Kleinas.

Executive board of the Lithuanian men's choral group in Boston, Mass.

K. Gruzdo foto

Viršuje - Australijos LB Tarybos suvažiavimo 1954.XII.29-31 dalyviai. Pirmoje eilėje iš k. d. Melbourne apyl. pirm. A. Vingis, V. Simniškis, A. Mikaila, kun. P. Butkus, kun. dr. P. Bačinskas ir I. Taunys.

Top - Members of the Supreme Council attending the Australian Lithuanian Community conference on Dec. 29-31, 1954.

Viršuje, kairėje - Dainavos ansamblio pirm. J. Paštukas, Čiurlionio ans. pirm. J. Nasvytis ir Chicago liet. vyrų chorų pirm. V. Radžius.

Top - Left: J. Paštukas, J. Nasvytis and V. Radžius, chairmen of Dainava, Čiurlionis and Chicago men's choir respectively.

Kairėje - A. Juodagalvytės ir E. Pocius vestuvės London, Ont., Kanadoje. Pirmoje eilėje sėdi: I. Ulickaitė, M. J. Daniliūnaitė, G. Narakaitė ir R. Narakaitė; stovi - A. Gudelis, D. Slavinskas, A. Juodagalvytė, E. Pocius, E. K. Daniliūnas (berniukas) ir E. K. Petrauskas.

Left - Wedding of A. Juodagalvytė and E. Pocius in London, Ont., Canada.

Žemai, kairėje - Lietuvos Vyčių 102 kp. kėglininkai, Detroit, Mich.

Bottom left - Council 102, Knights of Lithuania bowlers in Detroit, Mich.

BALFo 76 sk. valdyba, Detroit, Mich. Iš k. d.: V. Staskevičius, J. Mitkus, M. Stankienė, M. Kasevičienė, P. Vairiakis ir V. Čižauskas; stovi - J. Bauža, Č. Šadeika, P. Marcinkėnas ir K. Ambroziejus.

Executive board of Council 76 of the United Lith. Relief Fund of America, Detroit, Mich.

Lietuvos Vyčių grupė iš New Yorko ir New Jersey steitų su vysk. V. Brizgiu; kairėje - Lietuvos Vyčių centro vald. pirm. Al Wesey.

Group of Knights of Lithuania members from New York and New Jersey with Bishop V. Brizgys; left: Al Wesey, National President of the Knights of Lithuania.

Katrė ir Vincas Katkevičiai, Chicago, Ill., atšventę 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Jie yra žymūs SLA veikėjai ir spaudos bendradarbiai.

Katrė and Vincas Katkevičius, Chicago, Ill., have recently celebrated their 50th wedding anniversary. They are active SLA members.

Va'entina ir Steponas Minkai, Boston, Mass., jau 20 metų vadovauja lietuvių radijo programai Bostone.

Va'entina and Steponas Minkus, Boston, Mass., have conducted a Lithuanian program in Boston over twenty years.

Detroit, Mich., lietuvių grupė, susirinkusi pagerbti žymius vietos lietuvių veikėjus Mariją Sims ir jos vyrą dr. J. Sims 1954 m. gruodžio 11 d.

Group of Lithuanians at a reception honoring Mary Sims and her husband Dr. J. Sims on Dec. 11, 1954, Detroit, Mich.

Viršuje - Cleveland, Ohio, liet. stud. valdyba; iš k. d.: V. Kamantas, R. Minkūnas, N. Vedegytė - Palubinskienė, J. Kazlauskas ir V. Juodvalkis.

Top - Lithuanian Students Association officers in Cleveland, O. V. Valaičio foto

Žemai - K. Kodatienė, Detroit, Mich., vietos Tarpt. Institute prie lietuvių stalo tautų pasirodyme.

Bottom - K. Kodatienė at the Lithuanian section during folk festival at the International Institute in Detroit, Mich.

Dešinėje - Choro "Varpas" valdyba, Toronto, Ont., Kanada; iš k. d. sėdi: D. Mašalaitytė, choro dirig. St. Gai'evičius, A. Venckutė; stovi - Vl. Melnikas, A. Medelis, A. Kuolas ir J. Račys.

Right - Executive board of choral group "Varpas", Toronto, Ont., Canada. J. Dvilaičio foto

Žemai - Stud. ateitininkų studijų dienų dalyvių dalis 1954 m. gruodžio 30-31 d.d. Brooklyne, N. Y.

Bottom - Group of Lithuanian students society "Ateitis" at Brooklyn, N. Y., on Dec. 30-31, 1954 during academic conference. V. Maželio foto

Prie prof. A. R. Niemi, buvusio didelio Lietuvos draugo, kapo jojo sūnus med. dr. Turo Niemi. Prof. A. R. Niemi palaidotas Helsinkio kapinėse, Suomijoje; paminklas buvo pastatytas Lietuvos vyriausybės lėšomis. Plačiau apie šį Lietuvos draugą žiūr. prof. M. Biržiškos str. 7 psl.

Dr. Turo Niemi at the grave of his father who was a great friend of Lithuania. Prof. A. R. Niemi is buried in Helsinki, Finland; the manument was placed there by the Lithuanian Government. (See page 7 for an article by Prof. M. Biržiška about him.)

Prof. A. R. Niemi

(Atkelta iš 15 psl.)

nekaip atliktais), neatsimenu kaip pavadintą knygėlę apie tautinį mūsų atgijimą. Žinau apie jo straipsnius Lietuvos nepriklausomybės reikalu. O jo veikla Suomij - Lietuvių draugijoje! Apie tai autoritetingiau už mane galėtų mūsų visuomenę informuoti mūsų "šiauriniai" diplomatai: Ignas Šeinius, Vytautas Gylis, Bronius Dailidė...

Taip, tai buvo tikras, nuoširdus mūsų tautos bičiulis. Tad teisingai mūsų vyriausybė pastatė ant jo helsinkinio kapo antkapį su Rūpintojėliu ir reikšmingą įrašą: Brangiam savo bičiuliui Lietuvių Tauta.

Muzikų Stankūnų šeima: Juozas Stankūnas, žmona Stefanija, sūnus Kazys ir duktė Irena. J. Stankūnas yra šv. Patricko airių parapijos vargonininkas, Stuko radijo "Rūtos" choro ir Operetės ansamblio dirigentas. Sūnus Kazys, 21 metų amžiaus, vargonininkauja pas prel. Ig. Kelmelį Newark, N. J. Duktė Irena, 15 m. amžiaus, jau dainuoja solo ir skambina pianinu lietuvių parengimuose. Stankūnai atvykę į JAV iš Brazilijos. Sūnus ir duktė gimę Brazilijoje. Stefanija Stankūnienė, būdama Brazilijoje, dalyvavo lietuvių chorų veikloje Sao Paulo mieste.

The musical family of Stankūnas: Joseph Stankūnas, his wife Stefanija, Son Casimir and daughter Irene.

lankėsi LD-ny redakcijoje. E. Samienė ir V. Tubelienė, abi chicagiškės, atostogaudamos vakariniuose steituose, apsilankė ir LD-se. Ed. Šulaitis, tarnaujantis JAV kariuomenėje Washington steite, atostogų metu pasiekė Los Angeles, aplankė savo prietelius ir užsuko į LD-ny redakciją. Jis balandžio mėn. baigė karinę tarnybą ir grįšęs į Chicagą. Mrs. K. Pukstis persikėlė neseniai iš Philadelphia, Pa., į Los Angeles ir čia nusipirko gėrimų kratuvę; lankėsi LD-ny redakcijoje.

Dr. V. Paprockas, Brooklyn, N. Y., atnaujino LD prenumeratą dviems metams. A. Kriščiūnas, studijuojantis mediciną Indianos universitete, Indianapolis, Ind., užsisakė LD-nas, nusipirko žurnalo 1952, 1953 bei 1954 metų komplektus.

Kun. V. Dabušis, Brooklyn, N. Y., atnaujindamas LD-ny prenumeratą, užsakė LD šiems asmenims: Mrs. B. Ramoška, New Haven, Conn.; Mrs. S. Carbon, Hamden, Conn.; V. A. Juknevičienė, New York, N. Y.; O. Jankevičiūtė, New York, N. Y.; kun. kleb. J. Aleksūnas, Brooklyn, N. Y. J. Gudelis, Chicago, Ill., užsakė LD chicagičiams: V. Jakui ir J. Aushrai. J. Augaitytė, Philadelphia, Pa., užsakė LD-nas T. Kego-lienei iš Shanandoah, Pa. P. Sidaras, Toronto, Ont., Kanada, užsakė LD-nas A. Kantvydui ir S. Kiršinui, abu iš Toronto. V. Kazlauskas, Los Angeles, Calif., užsakė LD-nas savo broliui Ig. Kazlauskui iš Cice-ro, Ill. P. Kucinskas, Detroit, Mich., užsakė LD-nas Marie Bukauskas, Detroit, Mich. ir Antanina Shatos, Athol, Mass.

SANTARVĖ

Jau trečius metus einantis mėnesinis rezistencinis lietuvių visuomenės ir kultūros žurnalas.

Redaguoja: F. Neveravičius, K. Drunga, prof. A. J. Greimas, B. Raila, inž. dr. J. Vėbra, H. Žemelis, dr. G. Židonytė, prof. S. Žymantas.

Metinė prenumerata 4,50 dol., atskiros numerio kaina 50 centų.

Adresas Amerikos žeminyne:

SANTARVĖ,
78 Nash St., New Haven, Conn.
U.S.A.

Lietuviškuose Baruose

V. Saulius, Chicago, Ill., išleido Simano Daukanto "Būdą". Tai ketvirtoji šio veikalo laida. Knygą puošia meniškasis dail. V. Pet-ravičiaus viršelėlis.

S. Sodeika, Chicago, Ill., sekmingai vadovauja "Dainavos" ansamblui, kuris pavaršarį mini 10 metų sukaktį. Ta proga Chicagoje rengiamas ansamblio plataus masto suaktyvinis koncertas.

Irena Nivinskaitė, Algimantas Dikinis, Kazys Gandrimas ir Vytautas Valiukas, visi iš Chicago, Ill., dramos aktoriai, sudarė teatro "kvartetą". Tikimasi, kad kvartetas greit pasirodys su V. Krėvės ir B. Sruogos veikalais. Veikalai ar jų ištraukos bus perteikiamos koncertinėje formoje.

D. Sruogaitė-Bylaitienė ir A. Mackus, Chicago, Ill., paruošia "Margučio" radijo programoje literatūrinės valandėlės sekmdieniais; trečiadieniais literatūros valandėlės turi "Draugas" savo radijo programoje. Šioms valandėlėms taikininkauja korp. "Satrija" su rašyt. Č. Grincevičium.

Kun. B. Sugintas, Chicago, Ill., savo laiku pastatęs lietuviams bažnyčią Sao Paulo mieste, Brazilijoje, vėliau į JAV atsikvietęs 450 tremtinių, dabar turi suorganizuotą 28 tremties vargą mokyklų rėmėjų būrelį; sausio 3 d. jis atšventė 60 metų amžiaus sukaktį.

Knygų leidykla Terra Chicagoje savo darbu 1955 m. plane yra numatiusi išleisti Igno Šlapelio "Leonardo da Vinci", Jurgio Savickio "Žemė dega", J. Aisčio poezijos rinktinę "Poezija", Antano Miškinio poezijos rinktinę "Eilėraščius", Balio Sruogos istorinį veikalą "Apyaušrio Dalia", Antano Škėmos "Čelesta", Mariaus Katiliškio "Nuobodžio krantu", Jurgio Jankaus "Nuostabus krepšys", Jievos Simonaitytės "Pavasarių audroj" ir kt.

J. Mekas, New York, N. Y., išleidžia dvimėnesinį "Film Culture" žurnalą.

Muz. J. Bertulis, Los Angeles, Calif., mini 45 metų sukaktį kaip pirmą kartą pasirodė choro dirigentu. Per šį laiką jis parašė apie 160 kompozicijų - simfonijų, baletų, operetų ir k. dalykų.

Dail. A. Galdikas, Kew Gardens, N. Y., yra išstatęs savo kūrinius parodai Waterbury, Conn., muziejuje.

Prel. I. Albavičius, Cicero, Ill., už nuopelnus lietuvių buvo iškilmingai šio miesto lietuvių pagerbtas surengtu jo garbei pokyliu.

Poetė Julija Švabaitė, Melbourne, turi parengusi spaudai eilėraščių rinkinį.

Catholic Weekly, Sydney katalikų savaitraštis, plačiai rašė apie "Draugo" red. kun. dr. J. Prunskio apsilankymą Australijoje ir Azijoje.

Rašyt. Pulgis Andriušis, Adelaidė, rūpinasi surasti leidėją antrajai savo verstojai iš ispanų kalbos Donkichoto laida.

NAUJOS KNYGOS

GABIJA, literatūros metraštis, 1954 m. išleido Gabijos leidykla, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. Red. J. Aistis ir St. Zobarskas. Įrišta į kietus viršelius, 552 psl., kaina 6,50 dol.

Pulgis Andriušis, TIPELIS. Humoristinis romanas iš Kauno gyvenimo. Išleido Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. 240 psl., įrišta į kietus viršelius, kaina 3 dol.

Leonardas Žitkevičius, DAIKTAI IR NUORUKOS. Lyrinės ironijos. Išleido Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y., 48 psl., kaina 1 dol.

R. Spalis, ANT RIBOS, apysaka. Išleido Tremties leidykla, Memmingen, Vokietija, 1954 m.

N. Mazalaitė, SAULĖS TAKAS, romanas. Išleido Liet. Knygos Klubas Chicagoje, 1954 m., 418 psl. Kaina 3,50 dol.

Bronius Kviklys, AKADEMINĖ SKAUTIJA 1924-1954 metais. Išleido Akademinis Skautų Sąjūdis. 236 psl.

New York Lithuanians at the Women's International Festival near the Lithuanian Exhibit. From left to right: E. Rastenienė, K. Siliūnas, S. Narkėliūnaitė, J. Šlepetys, L. Bieliukienė, E. Kulbokienė; in background are: V. Sidzikauskas, Gen. Consul J. Budrys, Msgr. J. Balkūnas, R. Budrienė, M. Žadeikienė, Br. Kažukauskienė, P. Šimėnienė, M. Varnienė ir I. Trečiokienė.

New Yorko lietuviai tarptautinėje moterų parodoje prie lietuvių moterų stalo.

V. Maželio foto

Our Struggle For Freedom

By DR. A. TRIMAKAS, New York, N. Y.

When we celebrate on February Sixteen the Declaration of Independence of Lithuania, we shall be reiterating our belief in the principle of freedom for men and for nations, our unwavering conviction that the country of our ancestors will one day be free again. Our struggle for an independent Lithuania is an historical struggle for the liberation of oppressed peoples from the most degrading and cruelest slavery and for protection of our peoples against the tyranny of the Muscovite rulers.

We who live in freedom and bounty are duty bound to prevent our subjugated and suffering brothers and sisters from being preyed upon by the innumerable Communist vultures commissioned by Moscow to devour them. Our supreme aim as patriots and as partisans of the noble principles of freedom and personal dignity is to assist our organizations of liberation in every way. We should make friends for our cause wherever possible, and approach our senators, congressmen, governors, and important local figures in government, business, and the Church, and inform them of the sacred duty of every free man to promote the policy of liberation of the oppressed Lithuanians and the people of other captive nations. We cannot remain inactive as long as there is one subjugated brother in an occupied country on the Baltic shores.

The press, radio, TV, local clubs, college and university groups, want to do good and they include among their "courses" the lot of the captive peoples. Why not make full use of these channels in securing news items, articles, and lectures on Lithuania? Quite a number of us and many of our friends are members of institutions of higher learning, whether as professors or as students. We thus have an excellent opportunity to make contact with students and faculty groups

and to interest them in the propagation of the truth and the spread of the idea that we must resist mightily the Communist dictatorship which is threatening the entire world, this country included. We simply must not forget that the struggle against Communist tyranny and aggression consists of as many means, steps, and measures, as many deviuos methods, as the Red satraps are themselves using to bring about the conquest of the free world.

In order to weaken and break down the resistance of the free nations, the Communists offer the attractive slogans of "peaceful coexistence"—according to their rules—which is a new type of appeasement propaganda. Acceptance of that propaganda would imply our tacit recognition of Red conquest in Europe, in our beloved Lithuania, and in Asia. Thus Russia attempts to lull the free world into lethargy while the Soviet Union is amassing atomic armaments and preparing for a new line of "nibbling" aggressions which the free countries would fear to resist. Meanwhile, the Communists shoot down American planes, continue to keep their war prisoners in jail, and attack free Chinese islands. They speak of freedom and progress while they send millions of people to the forced labor camps and hold entire nations at a starvation level with the intent of destroying them. Their representatives at the United Nations and in international organizations prate of the "equality of the people", whereas in the Soviet Union and in occupied Lithuania the Communists conduct a regime of terror.

These are but a few examples of Communist distortions, lies, and propaganda. Credulous and inexperienced people may be trapped by these shrewd methods of infiltration. Our duty is therefore to disclose the real Communist aims. We have to reveal facts on Soviet

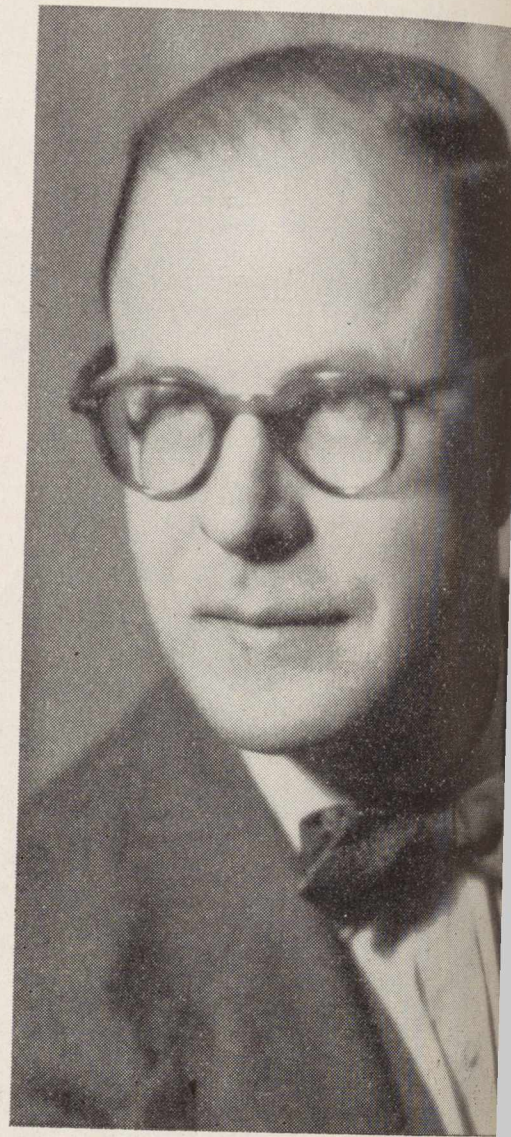
I. Vasyliūnas, violinist, after a recital with Maria High School students, Chicago, Ill.
I. Vasyliūnas, smuikininkas, po rečitalio su Marijos vid. mokyklos mokinėmis, Chicago, Ill.

persecutions in Lithuania, on their policy of extermination and mass deportations to Siberia and other Arctic regions, on forced labor, and on the prevailing misery.

We are in possession of excellent ammunition for the fight against

Red lies, for we can cite the testimonies of eye witnesses, attested facts, and documents deposited before the Select House Committee on Communist Aggression in Lithuania. That there exist moral corruption on the part of the Red rul-

ers and endless misery among captive peoples were the findings and conclusions of this committee. Not everyone is fully aware of these facts and of the Communist danger that threatens the free world. By enlightening them on the real situa-

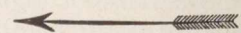
Dr. A. Trimakas, New York, N. Y., member of the Committee for a Free Lithuania. (See his article on Page 19.)

Dr. A. Trimakas, New York, N. Y., Lietuvos Laisvės Komiteto narys. Žiūr. jo str. 19 psl.

tion in occupied Lithuania, we will contribute to the liberation action and make America strong. By the same efforts, the hopes of liberating Lithuania from the Communist yoke will be brought closer to their fulfillment.

Working for Lithuanian independence, we are fighting for the eternal ideals of human equality, freedom, and happiness. Our struggle for Lithuania is one common to all freedom-loving people. Dedicating to the cause of liberation our badly needed resources and our

Norris Poulson (antras iš kairės), Los Angeles, Calif., miesto burmistras su žmona prie lietuvių kalėdinės eglutės miesto meno galerijoje, kur porą savaičių vyko įvairių tautų pasirodymai ir buvo paruoštos įvairių tautų kalėdinės eglutės. Visu tuo rūpinosi ir pravedė dail. A. Rudis, miesto meno koordinatorius. Lietuvių kalėdinę eglutę paruošė dail. A. Korsakaitė. Nuotraukoje iš k. d.: A. Deringienė, burm. N. Poulson, Mrs. N. Poulson, dail. A. J. Rudis ir dr. K. Alminas, Loyolos univ. profesorius ir ALB vietos apyl. vald. narys švietimo ir kult. reikalams.

Norris Poulson (second from the left), Mayor of Los Angeles, Calif., and his wife at the Lithuanian Christmas Tree in the city art gallery where various nationalities had Christmas exhibits for several weeks. A. J. Rudis, city art coordinator, was in charge of administration of the cultural activities. The Lithuanian Christmas tree was prepared by artist A. Korsakaitė. Left to right: A. Deringienė, Mayor N. Poulson, Mrs. N. Poulson, A. J. Rudis and Dr. K. Alminas, professor at Loyola University at Los Angeles, Calif.

steadfast efforts for the good of our suffering peoples, we will join the universal movement for liberation of ourselves and of coming generations from fear, violence, and misery. Christianity has fought for these ideals since the days of its inception when Christ was considered a "dangerous agitator" by the potentates of that time, arrested and crucified for His love of men, and for His teaching of the equality and freedom of men. The Communist rulers would kill Christ if they could for the same reason. To struggle for the liberation of our enslaved people from the horrors of Soviet terror, therefore is to work for the noble ideals left us by Christ, on which are based Western culture and progress and on which depend our prosperity and our very future.

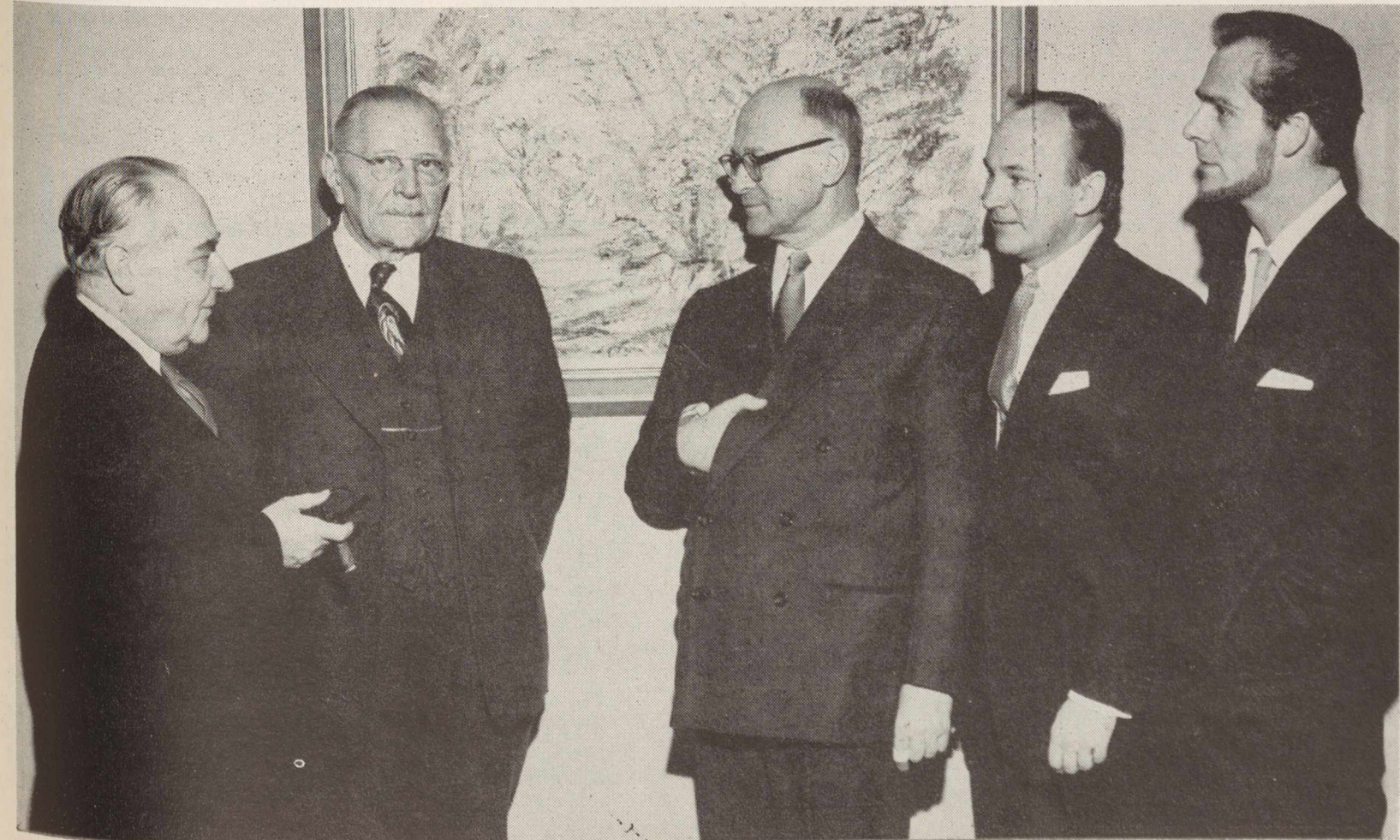
**SUPREME COMMITTEE
FOR THE LIBERATION
OF LITHUANIA**

The resistance against the Russian occupation of Lithuania during 1940-1941 was organized and initially guided by the Lithuanian Activists Groups. During the subsequent German occupation the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania was formed to represent the will of the nation in its fight for freedom. In 1943 the Committee undertook representation of all the Lithuanian political parties and the more important underground groups. The eleven chief members represented had the authority to speak in the name of Lithuania. The Lithuanian people accepted this organization as the leading group to guide them in the war against the enemy. On February 16, 1944 the SCLL issued a proclamation through the underground radio and press from

(Continued on Page 22)

Yone Kvietys (Jonė Kvietytė), Montreal, P. Q., Canada, in dance "The Return" with A. MacDougall. Y. Kvietys has her own ballet studio in Montreal.
Jonė Kvietytė (Yone Kvietys), Montreal, P. Q., Kanada, turinti savo baleto studiją, šokyje "Sugrįžimas" su šokėju A. MacDougall.

**For All Magazine
Subscriptions**
(New and renewals a specialty)
Prompt attention given to
Publishers'
Special subscription offers
Mail Order from
LOUIS MEYER
244 Fernon St., Philadelphia 48, Pa.

Artist A. Galdikas with members of his committee administering his art exhibit in Waterbury, Conn. Left to right: R. W. Haddon of the Mattatuck Historical Society, Dr. M. Colney, Artist A. Galdikas, A. Kateiva, Chairmn of the exhibit committee, and A. Zilinkevičius.
Dail. Ad. Galdikas su savo kūrynių parodos Waterbury, Conn., rengimo komisijos nariais. Nuotraukoje iš k. d.: Mattatuck Historical Society dir. R. W. Haddon, globojės parodą, dr. M. Colney, dail. A. Galdikas, parodos rengimo pirm. A. Kateiva ir A. Zilinkevičius.

Midnight

By PUTINAS

*There is but one and only hour —
The midnight gray,
When to the distant stars above
You stop and pray.*

*Forever glowing silent skies
Such joy impart,
It seems that all the stars descend
Into your heart.*

*Entire existence blends 'to one —
The azure blue,
Which like a calmly rolling sea
Submerges you.*

*There is no sky, there is no prayer,
There is no sin;
Whatever word your heart may say —
Heaven will win.*

Translated by Nadas Rastenis

THE RAILROAD TRACKS

By ALOYZAS BARONAS

(Aloyzas Baronas, 1917, graduated from adult high school in Kaunas, 1941; continued his studies at the University of Vytautas the Great, 1941-43, and at Frankfurt University in Germany, 1946-1949. Among his works: *Winds and Stars*, short stories, 1951, *The Clouds Float Along the Ground*, short stories, 1951, *Extinguished Snow*, a novel, 1953. The following short story is from the collection *Winds and Stars*.)

He fled from the burning city. The acrid smoke ate at his heart and his eyes. All around there were roaring flames and falling ruins. At first he felt relieved, seeing the long shadows of the empty, blackened fields in the gray light and the flaming city behind him. But suddenly he remembered something. He saw other people fleeing and screaming, and his heart stopped.

"She?" the man turned around to the horrible, smoking city. "Where is she?" was the ever-present question in his heart, drowning out the roar of the aircraft, the burst of bombs and the crash of collapsing walls.

Suddenly everything became perfectly clear to him, as if he had been unexpectedly jarred awake. She was back there. There, in the crackle and the roar.

"I'll go back!" the man lunged into a narrow street, but a fiery blast of air forced him back. People were running, stumbling through the rubble, taking cover behind crumbling pieces of concrete, descending into shell holes, but no one saw or paid any attention to him standing before the impenetrable, impassible sea of flames.

Everything was clear to him.

Every detail—fond and beautiful, painful and destroying his heart, like the fire was the city—stood before him as if on a well-lighted stage.

A year ago they had still been in their homeland. He had had to flee, but she, young, slender and gentle, with blue eyes and flaxen hair, could not leave her mother. No, her mother could not let her go.

"She is young and weak, she is much less of a burden to me than to you, and I am used to caring for her and it will be easier for me to protect her in this calamity.

"No, she is young and strong, because she loves. We'll get through. Love knows neither toil nor obstacles, because love is joyous, love gives warmth, dries the tears, love guides you through barbed wire, through fire and ice."

"Yes, I love her, too. Love is indivisible," whispered her mother quietly, starting at the distant roaring and thundering, at the clatter of the wheels of wagons and machines. Above everything, stretching far around, hung great gray blankets of dust.

And she who could not be divided between him and her mother looked on with her large blue eyes and could not understand why these two dear people could not share her.

"Well, which of us shall it be?" he and her mother asked in one breath, and both were afraid of her answer.

"I love you both!" she burst into tears and flung her arms around his neck, and in that instant they all three knew.

Later they had fled through large foreign cities, through petty and strange peoples. They had lived in this beautiful city, which was beautiful and terrible, but which now, to him, was neither terrible nor beautiful.

There had been frequent air at-

tacks, and they had had to run a long way to the bomb shelter, but that evening they had stayed at home. But that evening had been out of ordinary. The walls of the cellar and the house had rocked, doors and other objects had been sent flying, the electricity had blacked out, and suddenly they had felt themselves buried. Here he could not remember. No, he remembered, he had pushed something aside, seized her pale form and thrust her through a narrow window. He had clawed at the walls; suddenly a blast of air had rushed in through the window, and he had been nearly flung back, and when he had jumped out the window, the earth from the window and the wall had disappeared. Grimy and desperate, he had run across the large hole. Others had run by him, but she had been gone. She had been lost with the others, and probably the earth covered her...

"No, why did I flee, who drove me from the city? She is there. What will I say to her mother?" the man rushed into a narrow, flaming street, but the hot wind drove him back again. And he saw her, looking at him out of blue eyes and repeating his words: "Love doesn't abandon you or renounce you, love guides you through fire and ice."

"Yes, of course," he reassured himself and crept back on the pavement of the street. Broken glass cut his hands, his feet became entangled in wire, and he did not know where his home was, where the cellar was or where the earth was gone from the window.

Day was breaking. The city was almost completely burned out. He searched for her and called her by name, but she was gone. And the man went into the fields again.

The suburbs, a village and small villas. The highway, a river and the railroad tracks. Two straight lines stretching into the distance. There were white flags on the roofs of the tiny cottages and on various towers.

"They should be black. Black all over the world. I lost her last night, and all other colors should vanish from the earth."

Different soldiers and different machines moved on the road. A five-pronged white star shone on the sides of the machines. And the man was unsure of where they hurrying to. Why should they hurry if she was gone? They might as well have walked or stood still, for she was beyond their reach and never would be found.

"But maybe she stayed behind with her mother?" a ray of hope flashed across his sooty face. "Of course, she's back there. I came here alone on those tracks and I'll follow them home and find her wearing her blue dress and waiting for me." And he felt so much better that he began to sing. A light spring breeze tousled his scorched and tattered clothes, and the sun played in his dark and dishevelled hair. Passers-by stopped and gaped at him singing a strange melody in an incomprehensible tongue.

"Yes, I came on those tracks, and I'll return on them," he reflected again. "It's much better to walk the rails than the road; that way I'll be sure of getting home. How many days will I have to walk? Many, a great many days."

He became sad and he began to cry.

The road turned and the rails

were very close. He trod the iron ties and wept aloud. Starred machines moved on the road. In one of them someone watched the sobbing man, picked up something, threw it out and drove on. The object fell at his feet. He stopped and no longer wept. Maybe it was bread? He had not seen a crust of bread for a long time. As far as he could remember, she had always given him her share of their bread.

"No, she never gave me her share, because she wasn't here." She was back there, and he would reach her by following the rails.

He knew that there were more important things than bread, but for some reason he bent over, picked up the object and felt great pleasure in sitting down.

"Candy," he smiled. "This iron road is leading me, I'll come home through cities and villages, I'll meet her at home and give her this box, and she will be happy."

And the man began to dance and laugh, for he anticipated her joy at seeing him. The machines still sped on the road, and the people sitting in them stared with wonder at the dancing man. He wheeled and sang, and a locomotive thundered along the rails, hauling smashed cars with some sort of still unplundered freight to the suburban station. Before his eyes was the black front of the locomotive. The man jumped from the tracks, but a broken board protruding from one car seized him and flung him down. Blood oozed from his head. Not much, and in a very thin trickle. The man held the box tightly in his hand, and he imagined that he got off at a station he had seen and walked in many times before and was bringing her a gift. It seemed he gave it to her, and she reached out with her thin, slightly tanned hands. He turned a little to one side, the trickle from his head increased, and the box rolled away from him. The man sighed and smiled. He saw her blue eyes and blue dress.

He really did meet her, for he got off at the same station she and a million others before her had gotten off at.

Not far away, above the city, the black smoke was scattering, white flags waved in the suburbs. Machines moved on the road, and between the road and the silent man two iron bands stretched into the distance.

Translated by M. STARK

The Supreme Committee

(Continued from Page 21)

the Lithuanian capital of Vilnius. It stated in part: "The Lithuanian people, desiring to free their homeland from foreign occupation and to establish the sovereign Lithuanian Government, declare the necessity of instituting a unified central authority. In the recognition of this fact all Lithuanian political parties serving as channels of the people's will, have decided to unite more effectively in the nation's common effort and thereby establish the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania."

The German occupation forces eventually succeeded in discovering the SCLL members identity and many were arrested and deported to German prisons and concentration camps. However, their ranks

Msgr. M. Krupavičius, Reutlingen, Germany, Chairman of the Supreme Committee for Liberation of Lithuania. See article on page 21 for more about the SCLL.

Prel. M. Krupavičius, Reutlingen, Vokietija, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas. Plačiau apie VLIKą žiūr. 21 puslapy.

K. Žalkauskas, Reutlingen, Germany, Chairman of the Executive Council of the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania.

K. Žalkauskas, Reutlingen, Vokietija, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Vykdomos Tarybos pirmininkas.

Lithuanian priests in Germany with the Chief Spiritual Advisor Father Alf. Bernatoniš (center).

Lietuviai kunigai Vokietijoje su Vyr. Sielovados Tvarkytoju Tėvu Alf. Bernatoniū vidury.

were replaced by new patriots and the Supreme Committee continued to function under difficult conditions. The approach of the German-Russian front and the impending second occupation by Russia required the Committee to do its work on a new basis.

With the disintegration of Nazi Germany in 1945, the liberated SCLL members succeeded in renewing their activity in exile from Lithuania. The general headquarters are at the present time in Western Germany. The SCLL membership consists of ten members—one representative for each ten political parties or resistance groups. The Rt. Rev. Msgr. M. Krupavičius is serving as Chairman.

The SCLL mirrors the political life of the Lithuanian people west of the Iron Curtain. It leads the movement for Lithuanian freedom and it is the supreme authority in various activities. In outlining the frame of reference in the battle for Lithuanian freedom, the SCLL aids in the coordination of the forces of the free world. It also studies the problems of reconstructing a new Lithuanian State. The Committee is prepared to undertake the initiative in the establishment of a Lithuanian Government in Exile at the opportune moment. It is eager to cooperate with all the diplomatic

representatives and various other agencies for Lithuanian freedom.

The representatives of the SCLL and the Lithuanian Diplomatic Corps met in Berne, Switzerland in July, 1946 and formed an Executive Board. At the present time there are three members: Prof. K. Žalkauskas, Chairman and in charge of the preservation of Lithuanian culture; Dr. P. Karvelis, in charge of foreign relations, and M. Gelžinis, in charge of information. The expenses of the SCLL and the Executive Board are met by the Lithuanian National Fund which receives donations from all the Lithuanians in the free world.

The SCLL enjoys close contact

with the Lithuanian Community, throughout the world and with other organizations. It informs the Lithuanian and general public about various issues affecting Lithuanian affairs by publishing bulletins in English, German and Italian; French and Spanish are to be added soon.

The SCLL sponsors the group monitoring the Soviet radio broadcasts from Lithuania. Also it sup-

plies information and editorial matter to Lithuanian programs beamed from West Germany, the Vatican and Rome. With January 1955, Lithuanian language broadcasts will be transmitted via a powerful radio station from Madrid. Also, a documentation section has been started that collects and classifies the Soviet press and other important publications. The Executive Board is located in West Germany. E. I.

Blessing of monument on grave of Gen. P. Tamašauskas who died in Los Angeles, Calif., a few years ago.

Gen. P. Tamašausko, mirusio prieš trejetą metų Los Angeles, Calif., mieste ir čia palaidoto, antkapio pašventinimas. Kairėje - Šv. Kazimiero vietos liet. parapijos kleb. kun. J. Kučingis, dešinėje - prof. M. Biržiška su žmona. Antkapį pastatė vietos lietuviai kariškiai. Nuotraukoje matosi plk. J. Milašis, aviac. plk. lg. Šešplaukis, plk. Br. Puškauninkas, aviac. kpt. A. Audronis ir kiti.

P. Gasparaičio foto

HIGHLIGHTS OF LITHUANIAN HISTORY

KINGS SUCCEEDING MINDAUGAS

By V. ADOMAITIS
Los Angeles, Calif.

With the death of Mindaugas and his youngest sons Ruklys and Rupeikis, the hopeful advance of Christianity into Lithuania came to an abrupt halt. Treniota, Duke of Samogitia and Daumantas, Duke of Alšėnai, engineered the assassination with the probable hope that his death would not only liberate all the Lithuanian territories from German rule but also generally strengthen the nation. However, in reality the nascent State was weakened.

In the resulting rivalry between the nobles, Treniota assumed control. Daumantas fled to Pskov where he was chosen duke. Ruling there for thirty years, he became noted for successful wars in the service of that Slavic principality. Treniota tried to follow the policy he had recommended to Mindaugas. He poured troops into Prussia and Latvia in an attempt to help the indigenous population in its desperate stand against German aggression. Unfortunately he made the mistake of persecuting Mindaugas' friends. He barely ruled for two years before he was killed.

During this confusion, Vaišvilkas, the eldest son of Mindaugas had entered the monastic life and had been living in Greece and Pinsk. Eventually with the help of Volhynian troops he was seated on the throne of Lithuania. The Samogitians (Lithuanian Lowlanders) did not relish him as ruler. After three years he returned to the monastery while giving the reins of power to his brother-in-law Švarnas. The latter barely survived a year.

Thus sixteen years after the coronation of Mindaugas as the first king, Lithuania was left without a ruling dynasty. The desires of Mindaugas to establish a Christian nation ended in failure. Due to the many acts of betrayal by the Christian Germans and Slavs, the new religion never had a fair chance to affect the mass of people. Christianity became synonymous with slavery to the majority because becoming a Christian meant the loss of personal rights and property to the conqueror. It is a tragedy that the German Teutonic Knights whose original objective was to bring nations to Christ repelled them with its degeneration into piracy.

Top - Bishop J. M. Mueller, D. D., giving sermon at St. Casimir's Lithuanian church in Sioux City, Iowa, during religious services honoring Our Lady statue travelling through all Lithuanian parishes in America. Bishop Mueller expressed great sympathy for suffering Lithuania. Rev. S. Morkūnas is pastor.

Bottom - The Rev. Morkūnas, Sioux City, Iowa, pastor of the St. Casimir's R. Cath. Lithuanian parish.

Viršuje - Sioux City, Iowa, vysk. J. M. Mueller, D. D., sako pamokslą šv. Kazimiero liet. bažnyčioje Sioux City, Iowa. Iškilmės įvyko Marijos statulos lankymo proga, ir vysk. J. M. Mueller pareiškė daug simpatijų pavergtai Lietuvai. Parapijos klebonu yra kun. S. Morkūnas.

Žemai - Kun. S. Morkūnas, šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas Sioux City, Iowa, stovi uždeges žvakes prie keliaujančios po Ameriką Marijos statulos.

Dr. A. Musteikis, Brooklyn, N. Y., with his wife Akvilina. (See his article about Lith. American Community on this page).

Dr. A. Musteikis, Brooklyn, N. Y., su žmona Akvilina. Žiūr. įo str. apie ALB šiame puslapy.

V. Maželio foto

Toward a Mature Lithuanian Community

By DR. A. MUSTEIKIS,
Brooklyn, N. Y.

Man becomes a member of a community from birth, and people take for granted that community traits are "inborn" and hardly changeable. Such are religious, national and other traits. However, later man acquires a new set of traits which are societary, more conscious and purposeful than the former. In that sense, Lithuanians throughout the world are the members of the Lithuanian Community from birth, and this is what the formal Lithuanian American Community tries to preserve for posterity.

Informally, every man is a member of a community, but such a community is strong only if it is supported by a national state. Since the Lithuanian State is under foreign yoke, the Lithuanians dispersed all over the world may preserve their culture only in a formal and organized community.

But why should we preserve the Lithuanian community at the expense of societary associations, clubs, etc.? This important question has been directly or indirectly answered by some leading philosophers and scientists. They have found that the decrease of community relationships and the increase of societary relationships tend to disintegrate all human groups. That leads to the decline and fall of civilization. Therefore the strengthening of community ties is a necessary condition in saving and furthering our civilization as well as in developing personalities along the most essential human (community) lines.

The best opportunity to contribute to the aforementioned noble cause is to take an active part in the election of the Community Council scheduled for April 3, 1955. On that day all Lithuanians 18 years old or over—no matter whether they were born on the Baltic shores or in the United States of America—will cast their votes for the candidates to the highest body of the Lithuanian American Community.

LITHUANIANS MAKE NEWS

Alė Nakaitė - Mrs. A. Arbas, Detroit, Mich., won this year's literary prize of \$1,000 for her novel "Trumpa Diena" (The Short Day). She is a graduate from the university of Vilnius, Lithuania. Came to the U. S. several years ago. She is married to architect E. Arbas, and they have a daughter, Vijolė, 9 years old and son, Arimantas, 4 years of age. Her first short stories and poems were published in Lithuanian literary journals in 1937. This is her fifth book. The award is given annually by the Lithuanian daily "Draugas", published in Chicago, Ill.

Jack Sharkey - Žukauskas, Epping, N. H., former heavy weight

boxing champ, is happy with hunting and fishing. When he started to fight professionally his manager told him that no ring announcer would get his tongue around Žukauskas. So the husky ex-sailor borrowed from two of his idols—"Jack" from Mr. Dempsey and "Sharkey" from the elderly Tom of that name. He had the change legalized in 1924.

Dr. A. Šapoka, Toronto, Ont., Can., started a weekly "Tėviškės žiburiai" (The Lights of Homeland) five years ago. Recently this weekly marked its 5th anniversary. At present this Canadian Lithuanian newspaper is edited by Dr. A. Šapoka and the Rev. Dr. P. Gaida and is read widely not only in Canada but also in the U. S. Dr. A. Šapoka is a historian and author of monumental work "Lietuvos Istorija" (Lithuanian History), published by the ministry of education in pre-war Lithuania.

Wm. F. Laukaitis, Baltimore, Md., prominent Lithuanian attorney, at present chief police magistrate, is a candidate for mayor of Baltimore. He had been National President of the Lithuanian Alliance of America, a nation-wide organization with 15,000 members. He is a Republican and filed for Republican nomination.

T. Zikaras, Melbourne, Australia, Lithuanian sculptor, is giving the finishing touches to Victoria's 1939-1945 War Memorial, which will be erected in the Shrine of Remembrance forecourt soon.

Australian Lithuanian Catholics held their national conference on Dec. 27-28, 1954, in Melbourne, Vic. The following were elected to the supreme organ: **J. Gyls**, **S. Balčiūnas**, **Z. Zumeris**, **A. Grigaitis**, and **Mrs. E. Šeštakauskas**.

Ig. Žalys, Montreal, P. Q., Can., won this year's chess championship of the Province of Quebec.

R. Arlauskas, of Australia, won first place in an international chess tournament conducted by correspondence.

Central organs were formed of the Friends Association of Lithuania

Musicians and choir directors meet in Chicago. Left to right: O. Mikulskienė, Br. Jonušas, director of Chicago men's choir; Alice Stephens, director of Chicago Song and Dance Ensemble; and A. Mikulskis, director of Čiurlionis Ensemble.

Muzikai ir chorų vadovai susitinka Chicagoje; iš kairės dešinėn: O. Mikulskienė, Chicago lietuvių vyrų choro vad. Br. Jonušas, Chicago lietuvių meno ansamblio vad. Alice Stephens ir Čiurlionio ansamblio vad. A. Mikulskis.

nia Minor. **V. Pėteraitis**, Montreal, P. Q., Canada, heads this world-wide association. The bulletin "Bičiulis" (The Friend) is edited by A. **Lymanas** of Montreal, P. Q., Can.

P. Povilaitis, of France, heads the International Front Against Communism (Front International Contre le Communisme). He recently visited West Germany and held some conferences with Lithuanian and other functionaries.

A. Rudas, Chicago, Ill., President of the Rockwell Engineering Co., left with his son Anthony for Europe. In Europe he is going to meet Lithuanian functionaries and discuss with them Lithuanian liberation problems.

A. Avižienis, Chicago, Ill., was honored for outstanding scholarship. His name was engraved recently on a bronze tablet which will be located in the University of Illinois library.

M. Bakanas and **V. Mironas** recently broke through the Iron Curtain and escaped to West Germany from Soviet occupied Lithuania.

M. Klimkaitytė, Worcester, Mass., elected Prefect of New England Sodalists. Graduated in 1950 from the High School of Commerce, and a member of the Knights of Lithuania. The photograph shows her in the role of Leos in the play "Pilate's Daughter" at Our Lady of Vilna parish hall.

M. Klimkaitytė, Worcester, Mass., išrinkta Naujosios Anglijos sodaliečių prefekte. Baigusi 1950 m. miesto aukštesniąją komercijos mokyklą, priklauso Lietuvos Vyčiams. Nuotraukoje matome ją vaidinant Leos rolę Aušros Vartų parapijos pastatyme "Pilate dukterė".

Minister **St. Lozoraitis**, Rome Italy, Lithuanian diplomatic chief, signing visitors book in the Vatican City secretariat while visiting the Holy Father when ill.

Min. **St. Lozoraitis**, Roma, Italija, Lietuvos dipl. šefas, Vatikano valstybės sekretariate pasirašo vizitatorių knygoje, lankydamas sergantį popiežių.

For Insurance on House, Car, Furniture or Liability
CALL PLymouth 4-1377

ANTHONY F. SKIRIUS
General Insurance Agent
Real Estate - Tax Service

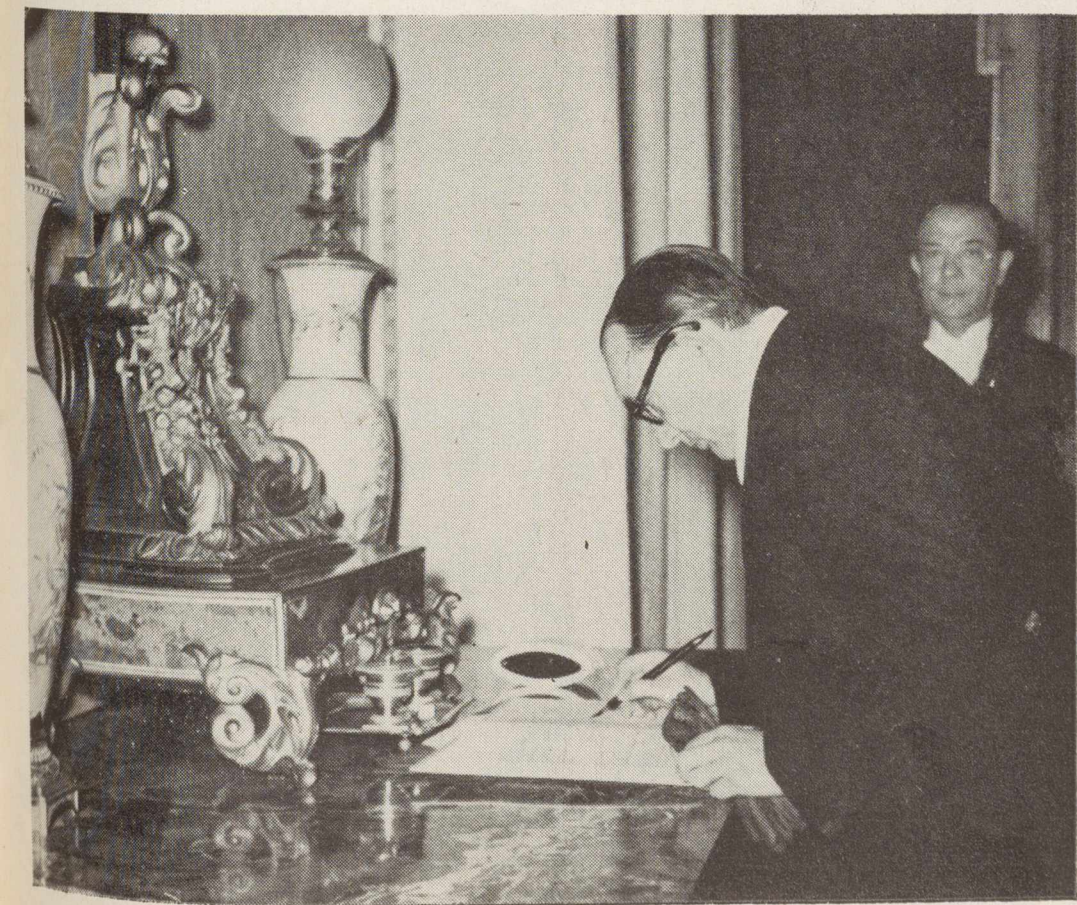
Office:
9204 SO. BROADWAY
LOS ANGELES 3, CALIF.

Residence:
18407 Domino, Reseda, Calif.
Phone Dickens 2-5315

P. Viščinis, Brockton, Mass., director of Lithuanian "Liberty Bell" radio program in Boston, Mass. See program announcement on inside cover.

P. Viščinis, Brockton, Mass., Laisvės Varpo lietuvių radijo programos vedėjas Bostone.
K. Daugėlos foto

LITHUANIAN AFFAIRS IN THE AMERICAN PRESS

The Register, Denver, Colo., Dec. 26. Headline "186 Heads of Catholic Sees Dead, in Prison, or in Exile / Survey Reveals Fate of 4 Cardinals, 33 Archbishops, 116 Bishops, 33 Prelates / Washington—At least 186 Bishops and other heads of sees throughout the world have been victims of Communist persecution, through death, imprisonment, or exile. / Soviet Russia ranks second on the list with 29 victims, including those in territory gobbled up by the USSR during and after World War II, such as Lithuania, Latvia, Estonia, and a larger part of the Polish Ukraine." (Dec. 26). Item "Day of Prayer Dec. 26 / Throngs More Engulfed By Reds in Year 1954 / In Lithuania, the lay Catholic must pay a 'luxury tax' if he wants to go to church. The tax supports a program of atheism."

New York Times, Dec. 20. "Exiles Seek Link to Europe Council / Assembly of Captive Nations Backs Affiliation Plan at Meeting Here / The second resolution was presented by Vaclovas Sidzikauskas of Lithuania, who described the hearings conducted by the House committee headed by Representative Charles J. Kersten, Republican of Wisconsin, on Communist aggression. / A committee report last October, Mr. Sidzikauskas told the delegates, declared that the evidence was 'overwhelming and conclusive' that Estonia, Latvia and Lithuania had

been forcibly occupied and illegally annexed by the Soviet Union." (Dec. 21). "Exile Talks Close With Plea to Free / Assembly Calls on Countries to End Recognition of the Captive Nations," by Kathleen McLaughlin. "The appeal denounced the Soviet Union for having won control of the nine states by fraud and violence. It asserted that education had been perverted, intellectual life Russianized, rights and labor suppressed, peasant robbed of their holdings, the middle classes liquidated, forced labor and concentration camps introduced and patriots deported. / In Albania, Bulgaria, Czechoslovakia, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Poland and Rumania, the appeal said, life has been subjected to all these forced changes 'to serve the expanding military and political power of Soviet Russia.' " (Dec. 22). "Exiles Visit Dulles to Present Complaint / Washington, Dec. 21 - Refugee representatives of the 80,000,000 inhabitants of East European nations held captive by the Soviet Union exchanged Christmas greetings and hopes for freedom in the future today with John Foster Dulles, Secretary of State." Among those present were Lithuanian representatives.

Newsweek, Nov. 15. "Communism vs. Religion: The Timetable of Destruction / Lithuania (population, 3 million; Roman Catholic, 2.4 million): Some 615,000 deported since 1941. Murdered: Fifteen Catholic priests. Remaining: Some 340 Catholic priests of a former 1,600.

BOOKS

The Evening Song (Vakarinė Daina), compiled and translated by Vytautas F. Beliajus (100 pp.) - Bonnie Press, Los Angeles, Calif. (\$3.00).

This book by Vytautas Beliajus, Lithuanian folk dancing expert, might be termed a sampler from Lithuania's treasury of folklore. In all, it contains twenty-four individual tales, some of them the conscious literary effort of the late great Vincas Krėvė (The Evening Song, The Accursed Maiden, Gilšė, The Grave Mound of Heroes, The Eagle), others drawn from various other sources. Each tale or legend is accompanied with original illustrations by Louis Denov. The tales, for the most part, are rendered in poetic, archaic fashion, which gives them a flavor of the original and helps create the visionary romanticism of the past—which the legends of Vincas Krėvė abound with. Perhaps the future will see a new and larger edition of tales from the Lithuanian, as Mr. Beliajus' present work is unhappily short and therefore can't be representative.

M. Stark

Gabija, A Literary Yearbook, edited by Jonas Aistis and Stepas Zobarskas (550 pp.) - Gabija Publishers.

This most recent anthology of poetry and prose was published by subscription and is an ambitious undertaking. Thirty-seven Lithuanian poets are represented, twenty-

four authors, five dramatists, and five essayists. It gives a composite if not complete bird's eye view of Lithuanian literature today and should be acquired by every Lithuanian family with pretensions to an understanding of their own literary history. A footnote at the end of the book states: "This book is a collection of poetry, fiction, drama and critics contributed by the Lithuanian authors living in the free world. / We dedicate it to the 50 years of regaining the freedom of the Lithuanian press and to 10 years of the fight against Russian Communist enslavement."

M. Stark

LITHUANIAN RECIPES

By J. Skiparytė, Rochester, N. Y.
HONEY COOKIES

1½ c honey
½ lb. flour
5 egg yolks
grated orange rind
1 tsp. ground cloves
1 tsp. cinnamon
5 egg whites

Mix honey and flour very thoroughly. Add egg yolks, orange rind to taste, cloves and cinnamon. Then fold in beaten egg whites. Pour into greased square cake pan. Sprinkle with ground almonds. Bake in medium oven until dark brown. Cut in squares to serve. (Note: The recipe calls for mixing the flour and honey for ½ hour but this time can be shortened with an electric mixer.)
(R. T-V.)

Students of Maria High School dancing Lithuanian folk dances. This high school in Chicago is run by the Lithuanian Sisters of St. Casimir. Marijos vidurinės mokyklos mokinės šoka lietuvių tautinius šokius. Ši vidurinė mokykla Chicagoje yra vedama lietuvių kazimieriečių seserų.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS

Chicago, Ill.

Sophie Barcus Radio Hours

Chicago - WGES - 1390 kilocycles

Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.

Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.

Mondays (Lietuviškos vakaruškos)

7:00 - 8:00 P. M.

Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,

Chicago 29, Ill. - Tel. 42413

MARGUTIS - Kasdieninė Lietuvių Radijo Programa

Cicero - Chicago — WHFC — 1450 kilocycles

Programa kiekvieną vakarą 9:15 val.

Ketvirtadieniais dvi programos: 7:00 ir 9:15

Sekmadieniais 1:00 p. m.

Vedėja - Lilija Vanagaitienė

Margutis - 6755 S. Western Ave., Chicago, Ill.

Telef. GROvehill 6-2242

The Saltimieras Lithuanian Show

Chicago WGES - 5000 Watt - 1390 kc

Monday thru Friday from 8:00 to 8:30 P. M.

No recordings - Live talent only

Paul B. Šaltimieras, Director

6801 So. Talman Ave., Chicago 29, Ill.

Telephone FInancial 0650

New Britain, Conn.

"Tėvynės Garsai"

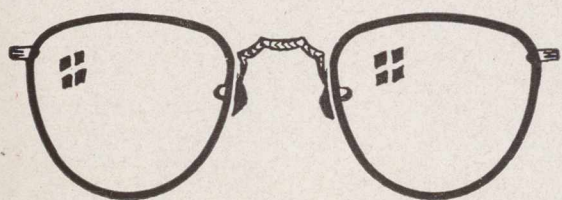
New Britain, Conn., WKNB 840 kil.

Girdima kiekvieno sekmadienio rytą

nuo 10:30 iki 11:00 val.

Programos vedėjas Vl. Plečkaitis

439 Stanley St., New Britain, Conn.

EYES EXAMINED

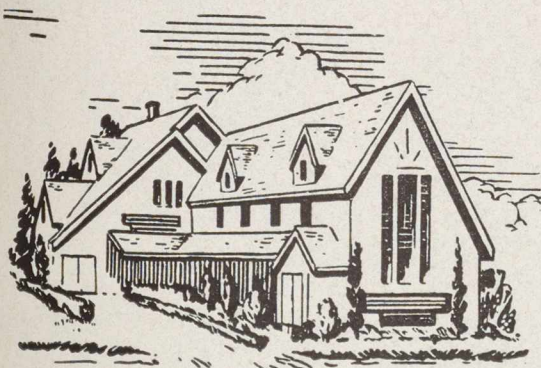
GLASSES FITTED

DR. MICHAEL HOLLINGER

Optometrist

329 W. FIFTH STREET, LOS ANGELES, CAL.

Phone MUtual 1056

Pirma Lietuvių Įstaiga Los Angeles

COWLEY & CASPER

Laidotuvių Namas

935 W. Washington Blvd. PR. 1061

MICHIGAN FARM CHEESE

DAIRY, INC.

FOUNTAIN, MICH.

JOHN ANDRULIS, President

ANGIE ANDRULIS, Vice-President

Gaminami tikri ir nepaprastai skanūs
lietuviški sūriai. Užsisakykite, tada patys
įsitikinsite.

Baltimore, Md.

Lietuvių Melodijos Valandėlė

Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles

Sekmadieniais 12:30 - 1:00 vidurdienį

Šios programos vedėjai: Albertas Juškevičius, 4515

Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,

Phone Tuxedo 9-8693;

Kęstutis Laskauskas, 809 Scott St., Baltimore 30, Md.

Phone SARatoga 7-7963.

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos lietuvių kultūrinė radijo programa

Boston 15, Mass - WBMS - 1090 kilocycles

Sekmadieniais 12:30 iki 1:00 val. pietų metu

Vedėjas - P. Viščinis

31 Bunker Ave., Brockton 4, Mass.

Tel. Brockton 8-1159-R

Lietuvių Radio Korp. Programa

Boston, Mass. - WBMS - 1090 kilocycles

Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 val. per pietus

Muzika, dainos ir Magdūtės pasaka

Direktorius S. Minkus

502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO. 80489

Brooklyn, N. Y.

Lithuanian Radio Program

Brooklyn, N. Y. - WWRL - 5000 kilocycles

Programos pradžia kiekvieną

trečiadienį (Wednesday) 10:00 val. vak.

Joseph Ginkus, Director

495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. - Tel. EV. 4-9293

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Klubas

savo savaitinę programą transliuoja

kiekviena šeštadienį 7:45 iki 8:30

per WDOK, banga 1260

Klubo pirm. ir bendrųjų reikalų ved. - Juozas Stem-

pužis, 1152 Dallas Rd., tel. SW 5-1900

Programos vedėjas - Balys Auginas, 1359 E. 94th St.,

tel. CE 1-5904

Iždininkas ir fin. reik. vedėjas - Aleksandras Laikūnas,

7205 Linwood Ave., tel. EN 1-1082.

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"

Detroit - WJLB - 1400 kilocycles

Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.

Director Helen Rauby

16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.

Telephone UNiversity 1-1072

"Lithuanian Melodies"

Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles

Sundays 1:00 - 1:30 P.M.

Director Ralph Valatka

15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.

Telephone BRoadway 32224

FRANK P. SPEECHER

LICENSED REAL ESTATE BROKER

Associated With George S. Bacon, Realtor

1955 HILLHURST AVE., Los Angeles 27, Calif.

Residence: HOLlywood 2-0777

Phones: NO. 3-3030, NO. 4-0031

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS

1722 WESTERN AVE.

Phone HO. 9-4600

HOLLYWOOD 27, CAL.

GOOD REALTY CO.

J. J. BAKUS, Lithuanian Real Estate Broker

Multiple Listing Service

4728 S. NORMANDIE, LOS ANGELES 37, CAL.

Office: AXminster 7900 Res.: PLasant 36590

Los Angeles, Calif.

Lithuanian Melody Hour

KOWL - 1580 kilocycles - Santa Monica, Calif.

Saturdays - 10:00 - 10:30 A. M.

Direktorius Bruno Gediminas, 1827 1/2 N. Western Ave.,

Los Angeles 27, Calif. Phone HO. 9-4150

Reikalų vedėjas - George Rudelis, 5027 Zelzak St.,

Encino, Calif.

Programos vedėjas - Bronius Dūda, 1315 McCollum St.,

Los Angeles 26, Calif.

New York - New Jersey

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo Valanda

girdima kiekviena šeštadienį, 4:30 - 5:30 val. popiet

iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kil., ir 97.9 meg. (FM)

Direktorius - Jokūbas J. Stukas

1264 White St., Hillside, N. J.

Tel. WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa

Bendruomenės Balsas

Philadelphia, Pa. - WDAS - 1400 kilocycles

Programa sekmadieniais nuo 3 val. 30 min. po pietų

iki 4 val.

Duoda kultūrinės bei politinės apžvalgas, žinias,

muziką, skelbimus.

Visais reikalais rašyti:

Mr. B. Raugas, 517 Greenwich St., HO. 74178

Pusvalandžius redaguoja: J. Janulaitis, K. Kazlauskas,

A. Klimas, V. Muraškauskas, B. Raugas, J. Skladaitis

ir A. Šileika.

Pittsburgh, Pa.

Lithuanian Catholic Hour

Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles

Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.

Produced by Knights of Lithuania

Pittsburgh District

WLOA, Braddock, Pa.

Young Lithuanians of Pittsburgh Radio Program

Pittsburgh, Pa. — WHOD - 860 kilocycles

Sekmadieniais nuo 4:30 iki 5:00 P. M.

Direktorius J. Žilinskas, 2200 Sarah St., Pittsburgh

3, Pa.

Dir. pav. K. Pukas, 1503 Electric Ave., East Pitts-

burgh, Pa.

Programos vedėjas Pranas Saldukas, 5523 Howe Street

(Shadyside), Pittsburgh, Pa.

"YOUR FAVORITE LITHUANIAN AND AMERICAN

MELODY HOUR"

Pittsburgh, Pa. - WHOD - 860 kilocycles

Šeštadieniais nuo 6:00 iki 6:30 P. M.

Produced by: Pranas Saldukas, Jurgis Žilinskas, and

Kostas Pukas.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. - WHEC - 1460 kilocycles

Programa transliuojama kiekvieną sekmadienį

9:00 iki 9:30

Pr. Saladžius, pirm., 309 Alphonse St.

Pr. Puidokas, sekr., 38 St. Jacob St.

A. Beresnevičius, ižd. ir fin. reikalų vedėjas,

120 Friedrich Prk, tel. HA-7158

Programos vedėjai: P. Armonas, A. Ciemenis, H.

Žemelis ir V. Zmuidzinai.

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"

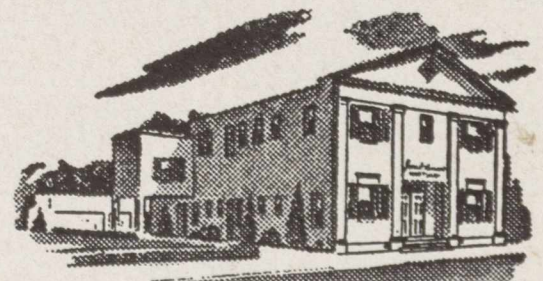
Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles

Saturdays - 6:35 to 7:30 P. M.

Director Dr. M. J. Colney

148 Grand St., Waterbury 5, Conn.

Lietuviams patarnauja jau 25 metus

JONES & HAMROCK MORTUARY

731 W. WASHINGTON BLVD LOS ANGELES 18

PROSPECT 6091

LIETUVOS ŠAULIAI NEPRIKLAUSOMYBĖS LAIKAIS